SETKÁVÁNÍ

Časopis Olomoucké diecéze Církve československé husitské, září 2026

Oceněné osobnosti diecéze. Zleva: místopředseda diecézní rady Jiří Roubík, Vít Koutný, za Niki Otiskovou převzala kytici Šárka Spurná, Pavel Král, biskup Tomáš Chytil.

Z bohoslužby k uctění památky M. Jana Husa na Ostravici.

Tábor Archa v Sobotíně.

Obsah

Úvodní slovo biskupa *Tomáš Chytil*	2
Homilie *Jana Kašná*	3
Rozhovor *Monika Komorníková*	4
Oceněné osobnosti diecéze	7
Diecézní shromáždění a synoda duchovních	11
Dôvera Bohu uprostred skúšok *Jana Sedlářová*	12
Výroční oslavy Františka Palackého v Hodslavicích 24. 5. 2026 *Bohdan Kaňák*	13
Zprávy z diecéze	16
Rychvald *Jana Šilerová*	16
Vzpomínání jedné (postarší) bohumínské husitské ovečky *Šárka Kubjáková*	17
Křížová cesta v Bohumíně *Šárka Kubjáková*	19
Nářečí v církvi *Vladimír Šiler*	22
Výstavy	29
Kam za uměním a kulturou	32

SETKÁVÁNÍ. Jako občasník vydává Olomoucká diecéze Církve československé husitské, Žilinská 113/5, 779 00 Olomouc.
Redakční rada: Vlastimír Haltof, Tomáš Chytil, Monika Komorníková, Jana Sedlářová, Vladimír Šiler.
Uzávěrka příspěvků pro příští číslo: 22. 11. 2026
Příspěvky můžete zasílat elektronicky na adresu: redakce.ccsh.olomouc@email.cz. Redakce si vyhrazuje právo výběru a úpravy příspěvků. Pokud chcete poslat fotografie, vezměte, prosím, na vědomí, že redakce může přijmout pouze fotografie pořízené ve vysokém rozlišení kvůli výstupní kvalitě tisku. Za vaše příspěvky děkujeme.
Tisk: PROPERUS, s.r.o., Šlechtitelů 1, 779 00 Olomouc; www.properus.cz

Úvodní slovo biskupa

Vážení čtenáři,

žijeme v době velkých změn. V proměnách času. Jako křesťané čerpáme naději a podporu z Písma svatého. Geopolitická situace, klimatická krize, polarizace společnosti, nemálo z nás propadá obavám, co bude dál. Svět jako by ztrácel známou tvář, což je nemilé. Příroda se mění před očima. Napětí, obavy, skleslost. Ovšem to jsou přece poměry, jimž se snaží čelit i Boží lid s okolními národy, jak kolikrát zachytil autor biblického textu. Představme si třeba stav společenství, jemuž nebyla samozřejmostí voda tekoucí z kohoutku, ale jednalo se o přímý dar z nebe, na němž záviselo bytí či nebytí!

Občas potřebuje lidstvo pořádnou lekci, aby pochopilo a opět si začalo vážit věcí, které jsou z nějakého důvodu považovány za samozřejmé, i když tomu tak vůbec není. Společnost v době Ježíšově prožívala obrovskou politickou i duchovní proměnu, tu největší pak přináší Mesiáš důrazem na nitro každého člověka, kdy zásadně mění pohled na to, co lidi skutečně sytí a zavlažuje. Takto probuzený jedinec je vděčný za nové obzory, motivace a cíle, vědomě se uskromňuje a nečiní druhým to, co by velmi nerad snášel od jiných sám na sobě.

Osvěžení, pokoj a naději chce přinést i další číslo našeho časopisu. Homilii poskytla farářka Jana Kašná. Rozhovor s bratrem Emilem Pieczonkou tradičně poslala Monika Komorníková. Nechybí ani medailonky oceněných osobností a nová členka redakční rady, Jana Sedlářová, píše o důvěře Bohu uprostřed zkoušek. Osobnost Františka Palackého připomíná historik Bohdan Kaňák, tentokrát akcí konanou přímo v Hodslavicích. Křížovou cestu v Bohumíně přibližuje a podněty k rozjímání nabízí Šárka Kubjáková. Vladimír Šiler pokračuje v tématu nářečí a přidává další zajímavé střípky k pochopení jazykových a kulturních souvislostí. Všem přispěvatelům velmi děkujeme.

Přál bych nám, abychom ve víru událostí zůstali na dobrých základech a byli pro Boží slovo vhodnou půdou. Písmo hovoří o člověku jako o stromu zasazeném u tekoucí vody (srov. Jr 17,8 nebo Ž 1). Svět kolem nás se může měnit, krajina může procházet obdobím sucha a společnost krizemi. Pokud jsme ale skrze víru zakořeněni v Kristu – v tom „prameni živé vody“ – naše listy neuvadnou.

K podzimnímu období nepatří jen volby, ale také poděkování za úrodu a za všechno, co Bůh dává svému stvoření k důstojnému životu. Pod jeho moc se máme stavět už v tomto pozemském životě, v čase soužení i v čase veselosti. Poděkování za všechny, které jsme měli a máme kolem sebe, za vše, co máme, zušlechťuje lidské nitro, poskytuje úlevu a posiluje vědomí sounáležitosti.

Přeji všem požehnané podzimní dny!

Tomáš Chytil

Bože, prosíme o čistá srdce, o umění šetrnosti, obnov naši mysl tak, abychom lépe rozuměli Tvým dobrým záměrům. Dej nám dar pokory, abychom ve svém srdci nechávali působit tvého svatého Ducha. Amen.

Homilie

Zůstaňte v mé lásce. *Jan 15, 9-17*
„Toto je mé přikázání: Milujte se navzájem, jako jsem já miloval vás.“

Sestry a bratři, přátelé,
patnáctá kapitola Janova evangelia patří k těm nejintimnějším okamžikům Ježíšova života. Nepronáší tato slova na hoře před zástupy, ale u stolu se svými nejbližšími. Ví, že se blíží jeho smrt, a proto nemluví o pravidlech, ani o náboženských povinnostech. Mluví o tom nejpodstatnějším: o lásce, která má svůj nejvlastnější počátek a pramen v Bohu.

Ježíš říká: *„Jako Otec miloval mne, tak jsem já miloval vás. Zůstaňte v mé lásce.“* Všimněme si toho slovesa zůstat. Neříká: lásku si vybojujte. Říká: zůstaňte. Boží láska není odměnou za naši dokonalost, ale prostorem, ve kterém smíme a máme žít.

Teolog Tomáš Halík často připomíná, že víra není vlastnictví jistot, nýbrž odvaha vstupovat do tajemství. Víra není „wellness“. Víra dává život, který má smysl, ne život bez bolesti. Možná bychom mohli podobně říci: láska není cit, který vždy intenzivně prožíváme, ale věrnost vztahu i tehdy, když emoce mlčí. Láska, slovo dnes tak často skloňované a omílané, až se dnešnímu člověku ztrácí jeho pravý význam. Většinou je dnes běžné, že miluji toho, s kým je mi dobře. Ale láska není jen chvilkový pocit, pocit něčím podmíněný. Snášet někoho v lásce, třeba i někoho, koho je obtížné milovat, může být vyjádřením té nejhlubší křesťanské lásky. Lewis říká: *„Láska není citová náklonnost, ale trvalé přání nejhlubšího dobra pro milovanou osobu, jakého může být dosaženo.“* Zůstávat v Kristově lásce znamená znovu a znovu se vracet k prameni, i když máme pocit sucha.

Žijeme v době, kdy jsme stále obklopeni nejrůznějšími informacemi. Vzdálenost mezi lidmi se tím zkracuje, ale přesto stále víc trpíme nedostatkem blízkosti. Máme stovky kontaktů, ale často málo skutečných přátel. A právě do této osamělosti zaznívá Ježíšovo překvapivé prohlášení: *„Nazval jsem vás přáteli.“*

Přítel není služebník. Služebník plní rozkazy, přítel sdílí srdce. Ježíš nás nezve do náboženství strachu, ale do přátelství s Bohem. To je nesmírně odvážná myšlenka. Bůh nestojí proti člověku jako přísný kontrolor. V Kristu se stává tím, kdo kráčí vedle nás.

Křesťanství nesmí být pevností uzavřenou před světem, ale otevřeným domem, kde je místo pro hledající, pochybující i zraněné. Ježíš si nevybral učedníky proto, že by byli nejlepší. Vybral si obyčejné lidi s jejich slabostmi. To je pro nás povzbuzující. To je evangelium milosti. Naše hodnota nezačíná naším výkonem, ale Božím rozhodnutím nás milovat…

Pak však přichází náročná věta: *„Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.“* Nemusí to znamenat jen hrdinskou smrt. Každý den pokládáme část svého života za druhé, když odpouštíme, když naslouchámе unavenému člověku, když pečujeme o nemocného, když se vzdáme svého pohodlí. Láska má často podobu nenápadných obětí, kterých si svět ani nevšimne.

Dnešní společnost nás učí především chránit sebe. Ježíš však ukazuje paradox: člověk nachází svůj život právě tehdy, když jej daruje, vyjde z uzavřenosti svého ega, sobectví…

Ježíš také spojuje lásku s radostí: *„To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás.“* Radost není totéž, co dobrá nálada. Nálada přichází a odchází, Kristova radost vyrůstá z vědomí, že jsme milovaní a že náš život má smysl. Právě tato hlubší radost nám chybí, tu tento svět tolik hledá.

Možná se ptáme sami sebe, jak poznáme, že žijeme z evangelia? Ježíš dává jednoduché měřítko: ne počet modliteb, ne množství znalostí, ale schopnost milovat. Apoštol Jan to shrnul jedinou větou: *„Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska.“* To ovšem neznamená nějaký prázdný sentiment. Pravá láska umí být i náročná. Odpouští, ale nezakrývá zlo. Přijímá člověka, ale nerezignuje na pravdu. Vyvarujme se extrému, víry bez lásky, která se mění ve fanatismus, i před láskou bez pravdy, která se rozplývá v prázdné toleranci. Kristus spojuje obojí – pravdu i milosrdenství.

Na konci našeho textu Ježíš své přikázání opakuje. Jako by věděl, že všechno ostatní zapomeneme. *„To vám přikazuji: Milujte se navzájem.“* Neříká, mějte stejné názory. Neříká: buďte stejní. Křesťanská jednota nevyrůstá ze stejnosti, ale z lásky, která je silnější než rozdíly.

Ať se nás, milí přátelé, netýkají slova mistra Eckharta: *„Používáme Boha jako svíci, když hledáme v noci nějaký předmět. No a pak ho najdeme a tu svíci zhasneme.“*

Prosme, aby naše víra nebyla jen souborem správných a dobře volených slov, ale životem v Kristu. A aby skrze naši obyčejnou, věrnou lásku mohl svět aspoň na okamžik zahlédnout naději. Amen.

Jana Kašná

Emil Pieczonka

Vážení a milí čtenáři, v zářijovém čísle našeho časopisu vám představujeme bratra Emila Pieczonku, který již dlouhá léta působí v naší církvi, a to nejen v radě starších v náboženské obci v Ostravě – Hrabůvce, kde se pečlivě stará o její chod. Spolu s předsedkyní Alenkou Klčovou jsou skvělý tým, bez kterého si nedovedu představit svoje působení ve třech náboženských obcích. Emča se také často podílí na přípravách akcí i v Husově sboru v Ostravě – Radvanicích. Mám štěstí, že jsme už tolik let přátelé a můžu se na něj spolehnout. V naší církvi se dobře vyzná a poslouží i jako laický kazatel v naší personální nouzi. Navíc je ohromně schopný v organizaci, umí leccos opravit a co se estetiky týče, má ji v malíku. Dovede z obyčejného plácku vytvořit slavnostní prostředí pro jakoukoliv událost. Je skromný a nerad o sobě mluví, ale z našich hovorů si často beru k srdci některé jeho moudré myšlenky. Bylo to takové milé, letní povídání na farní zahradě, kde jsme probrali nejen starosti, ale i radosti a plány do budoucna. Snad se vám rozhovor v uvolněné atmosféře bude líbit.

Emi, ty to máš vlastně úplně stejně jako já. Obě babičky byly katoličky. Pamatuješ si něco z dětství nebo z toho kostela, kam jsi se svojí babkou chodil?
(I takhle se u nás jinak říká babičce.)
Ne, to si nepamatuji, protože to jsem byl asi tří- čtyřleté dítě. Ale že moje babka měla v ruce růženec a brávala mě s sebou na mše, to vím.
A tvoji rodiče chodili do kostela pravidelně?
Rodiče nechodili vůbec.
Ale vlastně byli taky katolíci, že? Byli pokřtění.
No, otec asi ano, protože existuje fotka z jeho přijímání, ale mamka, mám pocit, nechodila do kostela vůbec.
Takže modlit se tě naučil kdo?
No, babka, ta stonavská. Já jsem se narodil v Českých Budějovicích a moje mamka pocházela z Dlouhé Stropnice, ale pak si vzala mého otce a odstěhovali se do Havířova a jeho matka, která žila ve Stonavě, mě k tomu přivedla. Tak jí říkám – „babka stonavská". Byl jsem její oblíbený vnuk, trávil jsem s ní hodně času, všude mě brávala s sebou. I na hřbitovy, kam dnes už chodím za ní. Snad o ty hroby pečuju dobře a byla by spokojená. Dodneška si pamatuju modlitbu Andělíčku, můj strážníčku a Zdrávas, Maria. Dlouhá léta jsem na ně nemyslel, ale pak jsem si znovu vzpomněl.
Ale vztah k Bohu jsi měl odjakživa, ne?
Když jsem chodil na základní školu, a v pubertě, tak už moc ne. Ale v dospělosti jsem začal znovu hledat, až jsem se našel. A v roce 2008 jsem přišel do Církve československé husitské a začal jsem chodit pravidelně do kostela.
Rozpomněl ses na babku a zakotvil jsi u nás v husitské.
Ano, ano. Nechal jsem se pokřtít na pouti v Czenstochowe.
U toho jsem náhodou byla, to byl krásný den, zrovna jsem měla narozeniny.
Emi, co se ti na naší církvi tak líbí?
Hlavně to, že naše církev je jednoduchá a svobodná, to je její největší gró. Líbí se mi naše liturgie. Ale lidi si toho dneska neváží a na svoji církev nemají čas. Přitom naše sbory a bohoslužby jsou v té své jednoduchosti tak přímé.
Cítíš se v ní dobře?
Cítím se v ní dobře a mám pocit, že tu mám své místo.
Někdo by s tebou možná nesouhlasil. Někteří lidé, které potkávám, řekli, že naše liturgie je opereta, někdo zase, že je zastaralá a že jsme mnohem více sešněrovaní, rigidní a nepružní. Asi záleží na konkrétních lidech v náboženské obci a farářích.
Vždycky je všechno o lidech. Přece nebudu přicházet tam, kde mě jako člověka nepřijímají. Ale Bůh mě přijme vždycky.
Už sedmnáct let jsi v radě starších v Ostravě – Hrabůvce. Ale to není jediná funkce, nebo řekněme, práce, kterou tam zastáváš. Co máš na starost kolem sboru v týdnu?
Nedělám to přece jenom já. Nechci se tady vychvalovat. Myslím si, že to je společná práce celé rady starších. A i když je nás opravdu jenom malá hrstka, tak si pomáháme. Práce je o to více, čím míň nás je. Takže od uklízení modlitebny, přes zahradu, přípravu akcí, společenství, laické pobožnosti – dělám od všeho každý den něco. Ale je toho opravdu hodně. Tady platí „práce jako na kostele". Samozřejmě větší svátky a oslavy zaberou času nejvíce. Třeba naše tradiční vaječina na přírodním ohništi o svatodušním pondělku. Ale zvyk se udržuje a je to fajn.
A jsme zase u bolístky našich zdejších sborů – je nás málo... Kdyby to člověka netěšilo, už by to asi nedělal. Vždyť ty mi pomáháš i na mojí „základně" v Radvanicích.
To je to, co mě štve a mrzí. Hrstka lidí pomáhá a pak si někdo na roční návštěvě bohoslužby stěžuje na stav kostela. Přijdou třeba jednou za rok na dušičky. A už jsme se

o tom tolikrát bavili, že prostě přijdou a kritizují, že něco není udělané.

Jak se na to díváš, když ti, kteří se nepodílí na práci v náboženské obci, začnou kritizovat?

Měli by si především sáhnout do svého svědomí. Pokud jsou to členové náboženské obce, neznamená to, že všechno udělá farář a rada starších. Ta náboženská obec je všech. A všichni by se měli podílet na společné práci. Kdyby přišel nějaký človíček aspoň jednou za čas pomoct uklidit nebo vypomohl finančně, tak by byla vidět nějaká snaha a pomohlo by to při údržbě kostela. Ale v této situaci jsme často v počtech, které spočítáme na prstech jedné ruky. Když nebudou ovečky, nebudou faráři. Farář potřebuje ovečky a ovečky potřebují faráře. Chybí faráři, chybí ovečky a už začínají chybět varhaníci. Někde se budou muset sloužit bohoslužby „nasucho".

Což už se teď vlastně občas děje, to asi nebude hudba budoucnosti.

Varhaníků je taky třeba si vážit a dobře je ohodnotit. Nemůžou hrát úplně za směšný obnos. Musí cvičit, dopravit se do kostela, věnovat tomu svůj čas, ať je horko nebo zima, taky přicházejí o svátky s rodinou. Ale jsou v tom s ovečkami a farářem. Je to těžké pro lidi, kteří zbyli ve sborech sami. Ovečky a členové, kteří nechodí na bohoslužby, nepomáhají, neúčastní se společných schůzí, oslav, většinou říkají, že nemají čas. To je lež, podle mě je to výmluva. Ale pak se objeví zčistajasna u dveří a chtějí svatbu.

No to znám.

Myslím si taky, že laici v náboženských obcích by se měli dohromady více scházet a hovořit spolu, dávat si podporu a informace.

Přijde ti, že vikariátní den jednou ročně je málo?

Přijde mi to málo, když uvážíš, že na vikariátní den dorazí faráři a pár laiků. Ale ti ostatní ne. Klidně bych byl pro, abychom se scházeli jednou měsíčně. Ale chápu, že lidé mají svoji práci a osobní životy. Vezmi si slavnost na Ostravici. Památku Mistra Jana Husa. Každým rokem je nás tam méně, dokonce farářů je tam pět a půl. Je to přece naše velká pouť. Kde jsou ti lidé?

Pamatuješ, jak jsme v loni chystali výročí v Radvanicích? Měli jsme stovku návštěvníků. V matrikách jsou stále stovky lidí. A čest výjimkám, kteří přišli pomoct, ale byli jsme na to převážně zhruba v pěti lidech a chystali jsme kostel a zázemí skoro tři měsíce. Nutno sdělit, že z původních členů náboženské se na výročí podíleli tři a ostatní jsou věřící, kteří začali docházet z různých koutů a důvodů. Byla to fuška, ale musím říct, že krásná. Nakonec to mě baví nejvíc, ta příprava… i ta dřina. A užili jsme si letní večery, víno. Stálo to za to.

Já jsem ti to přece slíbil, tak jsem ti pomohl, to je jasná věc.

A pak přijde nějaká paní, která se rozhlédne kolem v kostele nebo před ním a řekne, že něco není uděláno nebo proč není něco opraveno.

Kritizovat by měl ten, kdo přiloží ruku k dílu a podílí se na chodu náboženské obce. Ten, kdo nepracuje, ať mlčí.

To je ta otázka. Čím si myslíš, že to je? Že ti lidi prostě nechtějí pomoci?

Protože jsou jednoduše líní. Nemluvím ale o lidech nemohoucích a kteří z vážných důvodů nemůžou a chtěli by, samozřejmě. Těm, kdo mohou, se nechce, to je celé.

No dobře, ale možná je to tím, že mají jiný vztah k duchovnu, k Bohu, že kostel zkrátka nepotřebují.

Ale jo, určitě, ta doba je opravdu už někde jinde, lidé nechtějí být někde zacyklení, zavázaní, a už vůbec ne v nějaké radě starších, protože, bohužel je to zodpovědnost, že ano. A nemalá. Ale Husovy sbory jsou majetkem náboženské obce a ti majitelé se nestarají, a přitom je to taky jejich povinnost. Je to taky jejich vizitka. O svůj dům se přece taky lidé snaží starat. Náboženská obec je majitelem sboru – ne farář a rada starších. Je to těžké břemeno, které nemohou sami zvládat. Pak pořád častěji vidíme, že farář pleje chodníky, myje okna a návštěvníci nejsou spokojeni. To se mi nelíbí. Ale děje se to teď skoro všude.

Je to tak, ale motáme se v kruhu, který by mohl mít pracovní název: „Kterak přilákati ovečky zbloudilé do ovčince sborů našich". Snažíme se, na diecézní Facebook zasíláme fotky z koncertů, dílniček, výročí, sázíme tam kdejakou větší skupinku, která se nám v kostele na chvilku mihne, abychom zachytili reálně lidi v čase a obraze, než zase zmizí. Někteří moji známí se mi posmívali, že nám to padá a stejně nepřežijeme dlouho…

Dokud bude pár lidí přicházet na bohoslužby a ochotných tu náboženskou obec držet, tak snad ještě vydržíme. Tohle neřeším, věřím, že to má smysl. Jinak bych to sám nedělal, kdybych ho v tom neviděl.

Pojďme k něčemu trošku veselejšímu!

Když byla v Hrabůvce ještě sestra Karin Šilerová, pořádali jste nádhernou výstavu s názvem Šikovné ruce našich babiček. A ta měla obrovský úspěch. Půjčovali

jsme vám nějaké věci, některé sestry nadšeně nosily kafemlýnky a krajáčky a všelijaké udělátka. Tohle se mimořádně podařilo. Bylo to napůl takové tvoje a Karinčino dítko, je to tak?

Jak dlouho trvala ta příprava a instalace?

Už ani nevím, čí to byl nápad, ale asi vyplynul vzájemně. Příprava trvala pár měsíců, kdy jsme vyhlásili, aby každý, kdo se chce zapojit a bude ochoten zapůjčit nám předměty, které buď vytvořily nebo se kterými naše babičky kdysi pracovaly, aby nám je přinesl. Pak se vybíralo, co použijeme a co ne. Měli jsme tam ručně háčkované ubrusy, záclony, obrazové rámy, šaty, šlapací stroj, různé nádobí, prastarý budík, vázu, jehlice na vypichování obrazů, vyšívání, polštáře, bylo toho opravdu hodně. Než jsme to všechno sesbírali, trvalo to asi půl roku, samotná instalace pak zabrala asi tři týdny intenzivní práce.

Taky všelijaké kuchyňské pomůcky z předválečné doby. Byla jsem se tam podívat, moc se mi to líbilo. Věci, které měly duši a dodnes se dají používat.

Byla to poklona našim předkům, kteří si uměli něco vyrobit sami pro sebe a mít z toho užitek. Přišlo se podívat hodně lidí, školka i škola s prvňáčky, například. Měli jsme z toho radost, protože jsme viděli, že to má úspěch, kostel byl otevřený a lidé do něj mohli přicházet. Mám rád, když děláme smysluplné věci.

Ano, otevřený kostel je téma, o kterém si často povídáme. Ty jsi to v Hrabůvce zavedl a mně se líbí, že to dodržuješ už pár let a umožňuješ kolemjdoucím do toho prostoru přijít. Jsi ochotný upéct bábovku a pozvat je na čaj.

Přesně, dělám to proto, aby ta obec trochu žila. No, buchta a čaj, to je takové lákadlo. Ale proč ne? Můžeme se spolu pomodlit Otčenáš, prohodit pár vět a mít malé společenství. Nevadí mi ani zvířata. Ať si klidně s sebou někdo vezme pejska. Když lidé uvidí, že je kostel otevřený, můžou do něj vstoupit a klidně si v něm zklidnit mysl, zjistí, že ten prostor je příjemný.

Takže, co je nejdůležitější?

Naprosto nejdůležitější je společenství. V tom je všechno. Když nebude, tehdy můžeme kostely zavřít.

Vím, že plánuješ další výstavu do budoucna. Prozradíš nám téma?

Chystám, mám už v hlavě nápad, ale chápej – téma nechci prozradit, aby nám ho někdo nevyfoukl. 😊

No, to chápu. Já ho taky neprozradím.

Jaké plány výhledově máš?

Rád bych tady založil kavárničku pro kolemjdoucí, pro maminky s dětmi, pro sousedy z okolí. Aby si k nám mohli přijít venku posedět a nemuseli trávit čas mezi paneláky, třeba i natrhat ovoce. Je to zatím ve fázi přemýšlení, tak uvidíme.

Na vaší farní zahradě je pořád rušno. Pracujete tam neustále, máte spoustu úrody, kterou sami zpracováváte, Alenka zavařuje, dělá vynikající džemy, marmelády i bylinné tinktury a kapky – všechno z darů vašich rostlin.

Snažíme se zužitkovat všechno, co nám příroda dává. Vždyť je to Boží lékárna. A máme tady dobré vztahy se zahrádkáři, pomáháme si, trávíme čas na čerstvém vzduchu a vlastně vytváříme každodenní společenství. Chodí sem i děti. Zahrada je velmi léčivá. Alenka říká, že starosti se mají zahrabat do země. A ono to funguje bezvadně. Je to lepší než televize. Taky máme celoročně kytky na oltář a materiál na dušičkové věnce i vánoční výzdobu. Je to hodně o těžké práci, chystání záhonů, sekání trávy, pak se musí země připravit na zimu, znovu na jaro, ale člověk má neustálý pohyb, vidí, jak se ta práce stává i díky jeho rukám Božím dílem a má z ní radost. Navíc se dozví něco dám o sobě. A zároveň je to jako modlitba. Ale pěstujeme toho opravdu hodně.

Co všechno?

Brambory, papriky, rajčata, chilli, cibuli, mrkev, celer, petržel, česnek, cukety, dýně, řepu, pórek, různé druhy salátů, kapusničky, ačokču, okurky, máme všechny možné druhy bylin a sušení a do kapek, taky lichořeřišnici, echinaceu, ty mají velkou sílu. Samozřejmě heřmánek, řepík, šalvěj, levanduli, máme ovocné keře s rybízy, angreštem, ovocné stromy s jablíčky, hruškami, sbíráme blumy, švestky. Pro děti máme jahody. Je to někdy zápřah. Ale stojí nám to za to.

Jak často se modlíš?

Modlím se každý den a nikdy nevynechám. Ráno i večer. Je to pro mě poděkování Bohu za to všechno, co mi dává.

A když máš nějakou starost?

Tak poprosím samozřejmě o radu a pomoc a vždycky přijde odpověď. Někdy radostná a někdy ne, ale každou přijmu a snažím se s ní pracovat a tím pracuji sám na sobě. Já jsem někdy paličák, ale naučil jsem se, že pravdu můžou mít i druzí a že umět se omluvit je taky v pořádku. Doufám, že už mám nějakou pokoru a posouvám se.

Je něco, co rád děláš mimo svoji civilní práci a sbor?

Mám rád spoustu činností, pokud mám na ně čas. Hudbu, tanec, dobré filmy, baví mě historie staré Anglie,

mám rád být venku, potřebuju se hýbat, věnuju se docela i kutilství – baví mě vytvářet něco rukama a vymýšlet hlavou. Tím se cvičím a snad zlepšuji.

A vzkážeš něco našim čtenářům?

Buďte k sobě navzájem slušní a hodní, pomáhejte si. Vždyť by na světě bylo krásně, kdybychom si všichni pomáhali. Obyčejná laskavost nás nic nestojí a dokáže tolik velkých věcí. A přeji krásný zbytek léta vám všem.

Monika Komorníková

Oceněné osobnosti diecéze

Na diecézním shromáždění byly vyhlášeny oceněné osobnosti diecéze: Pavel Král, Vít Koutný a Niki Otisková. Niki Otisková se pro nemoc nemohla zúčastnit, zastoupila ji sestra Šárka Spurná.

Pavel Král

Narodil se 22. ledna 1961, vystudoval gymnázium a Hutnickou fakultu VŠB Ostrava a také Lidovou konzervatoř v oboru klavír.

Profesní život prožil jako hutní inženýr, technolog provozu přípravy vsázky pro vysoké pece, od roku 2024 je v důchodu.

Uvěřil ve svých 29 letech v Křesťanských sborech, ale brzy pocítil Boží vedení, že je třeba, aby se zapojil do dění v CČSH. V letech 1990–2003 byl varhaníkem v Mariánských Horách, kde rovněž v červnu 1990 přijal svátost křtu z rukou sestry farářky Vlasty Krzanowské, od roku 1990 hraje na varhany v Polance a od roku 2025 také ve Svinově. Ve Svinově přijal i svátost biřmování z rukou sestry biskupky Šilerové 17. května 2009. Jako varhaník vypomáhá i v katolické církvi a všude, kde je třeba. V roce 2004 se stal předsedou rady starších v Polance. Podílí

se na pracích ve sboru (zejména při údržbě zeleně), každoročně připravuje s přáteli hudební vystoupení pro Noc kostelů, 20 let zajišťuje hudební doprovod a ozvučení pro poutní bohoslužbu na Ostravici.
Celý život se amatérsky věnuje hudbě – kromě varhanické činnosti i v dechovém orchestru. S manželkou Barborou žije v rodinném domku, má zálibu v pěstování rostlin, keřů a stromů na zahradě, ale zajímá se i o historii a zabývá se genealogickým pátráním.

Pavel Král je obětavý a dlouhodobě aktivní člen CČSH. Když je potřeba, vede laickou pobožnost, vykonává lektorskou činnost, přirozeně se podílí na všech aktivitách v náboženské obci. Za jeho věrnou službu mu náleží poděkování, jeho oddanost, vstřícnost a ochota být kdykoli nápomocen jsou svědectvím, které přesahuje území jedné náboženské obce. Ať jej Bůh i nadále provází a naplňuje jeho kroky pokojem a radostí!

***

Vít Koutný

Bratr Vít Koutný se narodil 1. 3. 1946 v Opavě. Jeho otec Vít Koutný byl totálně nasazený na práci v Německu a těsně před koncem války odjel na dovolenou do rodné Opavy – odtud se už do Německa nevrátil a ke třem dcerám tak přibyl konečně syn Vít.

Vít Koutný byl pokřtěn v CČS v Opavě, navštěvoval nedělní školu v církvi, vyučil se elektrikářem a ukončil střední průmyslovou školu maturitou.

V roce 1965 na posledním Majálesu, který se konal v Opavě, se seznámil s budoucí ženou Zdeňkou Rozsypalovou, ale tento příběh znají i čtenáři Českého zápasu.

Krátce pracoval v Depu ČSD v Ostravě, poté následovala základní vojenská služba, svatba a změna zaměstnání.

Od 1. 1. 1973 do 1. 3. 2003 byl bratr Koutný ve vězení – nutno podotknout, že po celou dobu na té správné straně! Ve funkci referenta řídil pracovní skupiny vězenkyň, hlídal vězně a sbíral životní zkušenosti.

Stal se otcem syna a dvou dcer, dědečkem 10 vnoučat a pradědem 3 pravnoučat. S manželkou oslavili letos smaragdovou svatbu – 55 let společného života.

Ve svém volném čase horolezil – na Kavkaze, v Bulharsku na Pirinu a Rile, v Rumunsku v Karpatech, Tatrách, Alpách, ve Švédsku, Norsku a Dánsku, a ještě i mnohde jinde.

Jako schopný řemeslník byl všude žádaný, a tak měl čas vyplněný prací. V roce 2002 jsme mu za naši náboženskou obec zaslali blahopřání k narozeninám a on přišel osobně poděkovat. A co se nestalo! Všiml si, že se nám rozpadá komín na střeše fary – a to jako správný fachman nemohl přejít jen tak. Na strašení peklem a desatero bychom ho asi nedostali, ale na komín ano. Pak byla i oprava střechy na kapli v Hradci nad Moravicí, a nakonec na kostele je stále práce jako na kostele, a když zemřel bratr předseda Věroslav Ptašek, došlo i na to desatero a bratr Koutný převzal předsednickou štafetu.

Předsedou Rady starších NO v Opavě je už 18 let a členem ústřední rady CČSH dokonce 22 let, angažuje se v kulturní komisi, v současné době se stará o rekonstrukci fary ve Studénce. V mnoha náboženských obcích je znám spolu v bratrem Václavem Heroldem jako tým schopných řemeslníků opravujících fary a kostely na Moravě i v Čechách.

Aby toho nebylo málo, v případě potřeby je ochoten posloužit pobožností v naší náboženské obci, bývá organizátorem slavnostních bohoslužeb, zejména na Hradci při příležitosti vzpomínky na Mistra Jana Husa, Jana Ámose Komenského, Jana Žižky z Trocnova a dalších.

Letos 1. 3. se dožil (jak sám říká) kmetských 80 let a navzdory zákeřným nemocem, které ho někdy přepadají, nepřestává být aktivní v práci pro církev a živě se zajímá o dění v církvi i mimo ni.

Ladislava Svobodová, farářka

***

Životopisné poznámky Niki Otiskové

Narodila jsem se o velikonočním čase 1.dubna 1946, před začátkem občanské války v Řecku, v horské vesnici Ano Perivoli, nad městem Argos Orestikon, odkud pocházel můj otec, Vasilis Sarris.

V Československu jsem se ocitla jakožto tříleté dítě, spolu se svým dědečkem Paschalisem Papakonstantinu, maminkou Ekateriny a mladší sestřičkou Alexandrou, která se narodila 1949 v Kosovu, cestou při nucené evakuaci většiny obyvatelstva ze severozápadního Řecka... Několik měsíců jsme žili ve velikých stanech se spoustou lidí, většinou tu byly ženy, matky s malými dětmi a staří lidé. Jenom jednou větou se zmíním, že jsme dále putovali přes Středozemní moře, Gibraltarský průplav, přes Lamanšský průliv / La Manche/, vylodili se v přístavu Gdaňsk, a vlakem přes celé Polsko do města Jeseníku v ČSR.

Maminka onemocněla těžkou TBC a dlouho jsme ji neviděli. Staral se o nás dědeček a tety, které putovaly s námi. Asi roku 1953 jsme se setkali s oběma rodiči, tedy i s otcem, který těch několik let byl sice v Polsku, avšak s útvary Řecké demokratické armády, jejíž vojsko bylo tou dobou již demobilizováno a Polská republika jim poskytla azyl a práci.

Moje o tři roky starší sestřička Elviny se k nám dostala z dětského domova z Rumunska, kam byla odvezena z válečného Řecka s mnoha jinými dětmi, které byly ve věku asi pět až patnáct let... Scelování rodin v té době zajišťoval Mezinárodní Červený Kříž, ale věděli jsme, že v dětských domovech v Rumunsku, Maďarsku i v Polsku a v ČSR zůstalo mnoho, velmi mnoho sirotků, například v Klokočově...

Odpusťte mi prosím, že tohle už nedovedu zkrátit. Jestli bude málo času, tak to celé vynechejte, nebudu se zlobit.

Asi roku 1953 jsme se přestěhovali do Karviné, a tady jsem absolvovala základní i střední školu. Maturovala jsem na SPŠ strojní. Několik dní poté můj dědeček zemřel, avšak, než se to stalo, přesvědčil moje rodiče, aby souhlasili s pokračováním ve studiu na Universitě Palackého v Olomouci. Bohu díky, bylo to v době, kdy tam působil nejen prof. Oldřich Králík, znalec staročeských legend a kronik, ale také prof. Josef Polák, jemuž nebylo rovného v oboru české literatury 19. století, a vědělo se o něm, že nesnášel ty studenty, kteří maturovali na školách jiného typu, než jak on hodnotil gymnázium. Toleroval ještě studentky střední zdravotní školy. Avšak bylo mu naprosto proti mysli, že si tu někdo dovolil až k němu proniknout od maturity na nějaké průmyslovce a k tomu ještě strojní... Nechápala jsem tu předpojatost. Ale přestalo mi vadit, že jsem u něj zkoušky dělala až na prodloužený termín, ať jsem si vytáhla Karla Havlíčka Borovského, nebo otázku prozódie... Brzy jsem mu byla vděčná, že mě tak cepoval. Ale propasti paměti zůstávají. Promovala jsem roku 1969.

Na tzv. umístěnku jsem po prázdninách nastoupila jako učitelka češtiny v Karviné... Vzpomínám na silný odpor rodičů, když si uvědomovali, že jejich děti rodnému mateřskému jazyku vyučuje nějaká Řečka... Ale to pro mne nebyl důvod k odchodu. Také vzpomínám, jak si mne zavolal zástupce ředitele školy, ukázal na řetízek na mém krku a o mém přívěsku řekl: Podívejte se, máte tam kotvu, srdce a kříž, tak ten kříž musíte sundat, jestli chcete zůstat a učit. Namítla jsem, že to je jeden celek, ta kotva, srdce a kříž... Tehdy jsem ani nevěděla, proč od sebe nešly oddělit, ta kotva, srdíčko a kříž, zatímco on to jistě věděl, a na svém trval. A to nebylo všechno. Přišlo nařízení, že všichni učitelé musejí složit slib věrnosti straně a vládě. Ten slib jsem nesložila. Ze školství jsem odešla roku 1973, kdy jsem nastoupila jako odpovědná redaktorka do Nakladatelství Profil v Ostravě.

Mezitím roku 1970 jsem se vdala, můj manžel, Ing. Radoslav Otisk, pracoval na Elektrárně Třebovice, do KSČ ho nenutili a mne poněkud chránil tzv. dělnický původ.

Roku 1971 se narodila dcerka Juliánka a 1975 Markétka. Naše děti jsem neochránila od jeslí a školek a svého manžela od popíjení alkoholu. Naše manželství bylo roku 1978 rozvedeno. Kupodivu, přátelství zůstalo.

Roku 1979 jsem onemocněla, podrobila se operaci a radioterapeutickému ozařování a vrátila se k rodičům, kteří už se starali o naše obě děti.

Na onkologii jsem zažila své první vážné zkušenosti s modlitbou, odpovědi v Písmu jsem začala nacházet v Bibli z roku 1984, kterou jsem jednoho krásného dne obdržela redakční poštou a vyděšený pan Gavenda mi ji přinesl a řekl „To si nesmíte objednávat přes redakční poštu, to přece nemůžu dát šéfovi na stůl... Musel by vás vyhodit!“

To víte, to se nestalo, pan Gavenda mne kryl. Ale mnohé se ukázalo, když například svůj rukopis přinesl někdo, komu jej nebylo možno vrátit. Autor byl starší člověk, přišel za šéfredaktorem v doprovodu někoho z krajského výboru, jeho bývalý kolega, a rukopis se jmenoval Modrá a bílá. Byly to vzpomínky na občanskou válku v Řecku, v podání jednoho z mála důstojníků, kteří se dostali do ČSR. A bylo to něco jiného než vzpomínky obyčejných vojáků. Vím to, protože ten rukopis jsem dostala na stůl, ke čtení vzala domů, text jsem opoznámkovala po

rozpravách a konzultacích zaznamenala sporná data a podrobnosti, a bylo jasné, že s autorem nesmím ani mluvit. Tak jsem jim poskytla svoje poznámky a dále do vývoje od rukopisu ke knize nezasahovala. V době, kdy kniha vyšla, už jsem v nakladatelství nepracovala. A tak to jistě mělo být. Moji rodiče se v letech 1987 a 1988 poprvé dostali na návštěvu k příbuzným do Řecka, podařil se i návrat, než 19.12. roku 1988 tatínek, těžce nemocný, zemřel. Však propasti občanské války, a nejen ty paměťové, ale skutečné, se přede mnou vynořovaly zas a znovu, a až do dneška... Ale něco se podstatně změnilo.

Od jisté doby jsem věděla, že jsem se obrátila k Bohu. O církvích jsem se začala dozvídat skrze rukopisy, které jsem redigovala, i když jsem je měla jen posoudit a autorům vrátit, a to jsem neudělala, to jsem odmítla učinit. Byla to například sbírka básní Jarmily Konečné Doteky slova nebo Jaroslava Mazáče Tichá mše. Obě vyšly v následujících letech, Doteky slova v Blahoslavu a Tichá mše u mne, v maličkém vydavatelství GRAMMA, kde se mi podařilo vydat celkem šestnáct knih, v devadesátých letech. V době, kdy stoupaly ceny papíru, tiskárenských služeb, poštovného a naprosto všeho, ne každý rok, ale téměř každý měsíc... Za takových okolností jsem tu svou vydavatelskou činnost ukončila a knihy rozdala.

Ty události se jakoby předbíhaly a překrývaly... Nakladatelství Profil bylo zrušeno nebo zprivatizováno, to už nevím.

V prosinci roku 1990 jsem byla převedena do invalidního důchodu, a sice pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Ale byla jsem v tom čase obdarována touhou rozpoznávat opravdovou pokoru Ducha Kristova ode všeho snažení humanismu. A objevovat křesťany mezi svými přáteli je štěstí veliké. A znovuzrození a co jsou kroky víry. Najednou jsem musela obhajovat, že poznávám nečekanou radost, Ježíše Krista jakožto svého Zachránce, Spasitele, a ne jenom Jeho, Kristovu, historickou existenci jako dříve.

Ať se děje cokoliv, a dějí se věci opravdu zlé, uvěřila jsem a věřím, že spasena bude celá moje rodina, jak je psáno, a také věřím tomu, že Pán mne povede, aby můj dům, ve kterém žiju, i když není vlastnicky můj, byl domem modlitby a životem v Kristu.

U prof. Otto Rutrleho i jiných jsem objevila věci prožité a promyšlené s velikým a mocným obdarováním Ducha Kristova i s nezměrnou krásou jazyka českého. Nezměním, že tudy vedla a vede moje cesta.

Roku 2016 jsem znovu prodělala operaci, ozařování a chemoterapii. Za všechny tyto zkušenosti děkuji Bohu a prosím o sílu a požehnání, nejen pro sebe, ale pro nás pro všechny...

Při tomto psaní jsem se mnohokrát zadrhla, nejdéle opět v propastech občanské války a národních dějů a událostí obyčejných, ale opravdových a věrných lidí.

Do Církve československé husitské jsem vstoupila 23. 12. 1993 a o dva roky později jsem složila jediný další slib, a sice před jáhenským svěcením, a to je to, co trvá, že mohu prosit a prosím pro každého z nás a pro všechny: tu opravdovost a věrnost Kristu Ježíši a jednoho každého ke druhým.

S vděčností Bohu za hluboké vztahy Církve Kristovy, za službu v československé husitské, za současného poznávání té pravoslavné.

Vaše sestra Niki

V Karviné dne 22. května 2026

***

Mgr. Niki Otisková, sestra Niki Otisková, naše Niki

Před časem byl v Českém rozhlase takový pořad „Co to je, když se řekne … “. A já zkusím parafrázovat „kdo to je, když se řekne Niki Otisková“.

Naše první setkání na živo. V modlitebně Husova sboru v Doubravě, v zimě. Dostala jsem od Niki první dárek, útlou knížka Dcerka M. Jana Husa.

Moje neblahé správcování nájemního domu na Slezské Ostravě u Husova sboru. Niki mě podporuje modlitbami, radou a zase dárkem – nosím ho od roku 2003 a svítí mi na krku.

V roce 2001 mne sestra farářka Niki „drží na telefonu“ (pevné lince) a já držím ruku své maminky Boženky a spolu ji vyprovázíme k Pánu věčnosti, na posteli v Domově sv. Františka ve Starém Bohumíně.

Svátost biřmování, přípravy s ostatními, Niki nás vede s laskavou náročností, já dostávám biřmovací kmotru z její rodiny – Agnulu Anežku, nosím její jméno jako biřmovací.

V roce 2013 Niki jako farářka vyprovází našeho Františka při posledním rozloučení z Husova sboru v Rychvaldu.
Sestra Niki opatruje s velikou láskou svoji maminku paní Katerini a pečuje o své nejbližší láskou, která je pro mě nedostižným vzorem.
Během několika let jsem mohla Niki zastoupit při bohoslužbě, v mých možnostech, v Karviné a v Doubravě, to byly a jsou pro mě dárky nedocenitelné.
Niki-literátka-redaktorka v ostravském nakladatelství Profil. Jsme docela blízko sebe, ona v Domě tisku, já ve Stavoprojektu, ale zatím o sobě nevíme.
Niki dostala ke svým nedávným narozeninám knížku, vzácnou, o valašských zbojnících, v nářečí, spisovatel byl také autorem ilustrací. Kniha vyšla v nakladatelství, ve kterém Niki pracovala jako redaktorka. Kniha nalezena ve sběrném dvoře v Jablonci nad Jizerou – to je teda dárek!!! Ale Niki způsobil radost, paní redaktorka už dávno tuto knížku neměla.
Niki-Sokrates-filosofie-víra-husitská-církev: jak se to „rýmuje"? Naše první „psaní ikon", Niki – hluboká duše, ve které se snoubí dějiny řecké, makedonské i naší země. Láska ke Kristu, Boží matce, k dějinám, umění, literatuře, filosofii, k lidem a všemu Božímu stvoření.
Milá Niki, co já mám a mohu o TOBĚ říkat. Tak snad jen toto malé svědectví o Tvé lásce k nám, blízkým kolem Tebe, Tvoji osobnost nepostihnu. Co já mám psát? Tak jenom PODĚKOVÁNÍ a velikou úctu, kterou k Tobě mám. Požehnání Boží převyšující každé lidské pomyšlení přeju z celého srdce a zdraví dostatek.
Budiž AMEN.

Šárka Kubjáková

Diecézní shromáždění a synoda duchovních

Diecézní shromáždění se konalo v sobotu 23. května 2026 v Husově sboru v Ostravě – Mariánských Horách. Liturgii vedli biskupové Tomáš Chytil a Rudolf Göbel.

Byly vyhlášeny osobnosti diecéze. V tomto roce jsme vyjádřili vděčnost sestře farářce Niki Otiskové a bratřím Pavlu Královi a Vítu Koutnému. Představili jsme medailonky oceněných osobnost, kterým následně poblahopřáli a poděkovali za jejich činnost biskup Tomáš Chytil a místopředseda diecézní rady Jiří Roubík.

Samotné shromáždění pak projednalo veškeré body programu, poděkování za přípravu a zdárný průběh patří úřadu diecéze a hostitelům z místní náboženské obce.

Synoda duchovních se konala ve dnech 15. a 16. června v ubytovacím zařízení Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem. Pondělní odpoledne začal přednáškou církevní historik PhDr. Martin Jindra na téma *Symbolista František Bílek a jeho rodina v osidlech 20. století*. Děkan Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy, doc. Jiří Vogel, nastolil téma: *Máme co říct sobě i společnosti? Věroučná a sociálně-etická témata IX. sněmu*. V podvečer pak Martin Jindra připomněl komentářem vybraných fotografií osobnost faráře Rostislava Valuška, slavícího významné životní výročí. Za duchovenstvo váženému oslavenci poblahopřáli biskup Tomáš Chytil i s přítomným br. patriarchou Tomášem Buttou.

V úterý dopoledne biskup Chytil poblahopřál kolegům v duchovenské službě, kteří měli a mají v tomto roce výročí jáhenského a kněžského svěcení. V prvním případě šlo o Alenu Milovou, Markétu Sikorovou a Jaroslava Křivánka, v případě druhém o Rudolfa Göbela, Lucii Haltofovou, Šárku Juřinovou a Vlastu Šantekovou. Přítomným biskup poděkoval za jejich službu. Dopolední blok byl dále věnován diskusi o diecézních a celocírkevních záležitostech. Synoda byla ukončena společnou modlitbou. Děkujeme všem přednášejícím za ochotu a vstřícnost.

Dôvera Bohu uprostred skúšok

Často sa na nás z rôznych strán valia rýchle rady, ako dosiahnuť naplnený a spokojný život v podobe krásnych vzťahov, dobrej práce, zdravia či vnútornej pohody. Akoby existovalo jednoduché riešenie a stačilo len nájsť ten správny návod. Ale život nám neponúka vždy cestu, ktorú sme si naplánovali. Prichádzajú chvíle, keď zažívame smútok, stratu, neúspech i situácie, ktorým nerozumieme. Je Boh ten, ku ktorému sa obraciame predovšetkým vtedy, keď potrebujeme, aby veci dopadli podľa našich predstáv? Alebo sa učíme dôverovať Bohu aj v okamihoch, keď zažívame zmätok a neistotu? Pozýva nás kráčať v dôvere s Ním aj tam, kde nám to nie je príjemné, kde pochybujeme, zlyhávame, padáme, kde sa cítime slabí a maličkí. Môžeme sa odovzdať do Jeho rúk s nádejou, že nás ponesie, aby sme si neporanili nohu o kameň (Žalm 91,11-12) a aby sme v trápení zakúsili silu Božej lásky a starostlivosti aj v časoch ťažkých a bolestivých. Možno práve tu sa začína najťažšia skúška viery - keď neviem, prečo sa to deje, a napriek tomu sa plne rozhodujem odovzdať do Božích rúk.

Bolesť duše je skúsenosť, ktorá sa nevyhýba nikomu. Zažívame ju všetci, v rôznych situáciách a obdobiach, v menšej či väčšej miere. Áno, bolí to a Boh od nás ani nežiada, aby sme predstierali, že to tak nie je. Aj samotný Ježiš plakal pri Lazarovi a trpel v Getsemanskej záhrade. Smútok a dôvera sa navzájom nevylučujú. Ak sa v utrpení uzavrieme pred Bohom, ťažšie zakúsime Jeho blízkosť a vedenie. Boh nie je iba ten, kto nás sprevádza v čase utrpenia. Sám Kristus bolesť zakúsil a na kríži ukázal, že ani v utrpení nás Boh neopúšťa.

Utrpenie niekedy prichádza cez druhých, ich rozhodnutia, naše vzťahy a zranenia, ktoré si navzájom spôsobujeme. Keď nám niekto ublíži a sklame nás, ľahko sa v nás môže objaviť hnev, odsúdenie alebo túžba uzavrieť svoje srdce. Aj v týchto chvíľach nás však Boh pozýva zostať blízko pri Ňom a nazerať na človeka Jeho pohľadom. Učí nás láske ako najdôležitejšiemu prikázaniu, láske k Nemu, k svojmu blížnemu i k sebe samému. Stvoril nás na svoj obraz (Genezis 1,27), každého jedného z nás. Je dôležité vnímať rozdiel medzi skutkami a hodnotou človeka. Prijať Boha vo svojom utrpení neznamená schvaľovať zlo, nespravodlivosť alebo ubližovanie. Ale potrebujeme rozlišovať medzi tým, čo je pravdivé, a čo nás od Boha vzďaľuje. My nevidíme do sŕdc ľudí, nevieme, aké vnútorné boje zvádzajú, aké modlitby vyslovujú, aký osobný vzťah s Bohom prežívajú. Môžeme sa snažiť pochopiť ich konanie, zároveň nahliadať do vlastného vnútra a pripodobňovať sa Kristovi. Dávame v tej chvíli Bohu priestor vstúpiť do miest, v ktorých sme slabí. Práve tam môžeme klásť otázky a vnímať život v hlbších súvislostiach: *„Prečo sa mi to deje a kde je Boh uprostred toho, čo prežívam?“* Zakúšať bolesť neznamená, že nás Boh opustil, stáva sa priestorom, kde sa môže zrodiť hlbšia dôvera a skutočný pokoj.

Viera dozrieva aj vtedy, keď sa uprostred nepríjemných okolností, strát či komplikovaných vzťahov učíme nestrácať lásku v srdci. V tomto je nám krásnym príkladom príbeh Jóba, muža bezúhonného a spravodlivého. Jób nevie, prečo trpí. Nemá vysvetlenie, a ani nehovorí, že ho to nebolí. A napriek tomu zostáva obrátený k Bohu. Mnohé okolnosti v našich životoch neovplyvníme, jednoducho sa dejú. Stretávame ľudí, ktorí nezodpovedajú našim očakávaniam, môžu nám ublížiť, môžeme onemocnieť, zažívať bolestivé straty a z nášho pohľadu rôzne neprávosti. **Možno v náročných situáciách s odstupom času objavíme niečo zásadné.** Niečo, čo nás napriek tomu, čo sa stalo, priblížilo k Bohu.

Ľudské utrpenie nie je meradlom toho, ako veľmi nás Boh miluje. Práve vo chvíľach, keď strácame istotu a tápeme, sme povolaní k najhlbšej dôvere - zostať s Ním aj bez pevnej pôdy pod nohami a jasného smeru. Nie všetky odpovede dostaneme hneď a niektorým porozumieme až časom. Ale môžeme veriť, že On nás neopúšťa v našej slabosti. Práve uprostred nej nás môže premieňať svojou láskou a viesť tam, kde ešte sami nevidíme cestu. Život každého z nás je jedinečný a Boh nás nepozýva k rýchlym odpovediam, ale k hlbšiemu vzťahu s Ním: k dôvere, ktorá rastie aj uprostred skúšok.

sestra Jana Sedlářová, pastoračná asistentka

Bohdan Kaňák

Výroční oslavy Františka Palackého v Hodslavicích 24. 5. 2026

V neděli 24. května roku 2026 připravila obec Hodslavice celodenní oslavy u příležitosti 150. výročí úmrtí významné osobnosti našeho národního obrození, historika, politika a v neposlední řadě i filozofa Františka Palackého (* 14. června 1798 Hodslavice – † 26. května 1876 Praha). V průběhu oslav byly při pietním aktu nejen položeny květiny u sochy F. Palackého v centru obce, ale v místním Společenském domě se konal i kulturní program, zabývající se Palackého životem a dílem. Odpoledne byly oslavy ukončeny cimbálovým koncertem v římskokatolickém kostele. Na koncertu s názvem „Pocta F. Palackému" vystupoval hudebník Matěj Číp, který unikátním způsobem interpretoval na cimbálu klasickou hudbu. V průběhu dne bylo možno též navštívit muzeum v Palackého rodném domě, který se dochoval a je zpřístupněn veřejnosti. Součástí těchto oslav byla i ekumenická pobožnost ve sboru Českobratrské církve evangelické, která bohatý program zahajovala.

Pobožnost vedl místní evangelický farář Mgr. Lubomír Červinka. Bratr patriarcha ThDr. Tomáš Butta, Th.D., mě požádal, abych při této příležitosti zastupoval naši církev. Podílel jsem se tedy na ekumenické pobožnosti spolu s bratrem farářem Červinkou i spolu s Václavem Dořičákem, kaplanem místního římskokatolického kostela.

Protože na uvedenou neděli připadl svátek Vylití Ducha svatého, kázal bratr farář při pobožnosti na text z 2. kapitoly Skutků apoštolských (Sk 2, 1–11). Ve svém kázání v souvislosti s mluvením jinými jazyky, kterými dával promlouvat Duch svatý účastníkům shromáždění v Jeruzalémě na den letnic, připomněl výjimečné jazykové znalosti F. Palackého a jeho schopnost sjednotit lidi různých vyznání, mluvící různými jazyky, k cílevědomé práci při organizaci českého vědeckého i společenského života.

Já sám jsem při pobožnosti pronesl promluvu na téma *„Palackého nedogmatický teismus"*. Její plné znění připojuji za tuto úvodní informaci. K pobožnosti se v evangelickém sboru sešla řada návštěvníků místních i cizích. Byla zde starostka Hodslavic, Mgr. Pavla Adamcová, i několik místních potomků příbuzných F. Palackého. Byl zde přítomen též Václav Macháček–Rieger, přímý potomek F. Palackého, majitel zámku Maleč na úpatí Železných Hor nedaleko Chotěboře, jenž zde provozuje expozici, připomínající pobyty svého velkého předka i jeho zetě, významného politika Františka Ladislava Riegra. Pobožnosti se zúčastnili též zástupci Katedry historie z Palackého univerzity v Olomouci, profesor Ivo Barteček a profesorka Jana Burešová. Na oslavách se podílel také rektor Univerzity Palackého v Olomouci doc. JUDr. Michael Kohajda, Ph.D. Po ukončení pobožnosti jsem měl možnost osobně se rozloučit s jejími účastníky. Vesměs všichni ocenili radostnou a harmonickou atmosféru ekumenické pobožnosti.

Nedogmatická křesťanská víra Františka Palackého

Františka Palackého si vážím v prvé řadě pro jeho vědecký odkaz. Studium dějin českého pozdního středověku se do dneška neobejde bez jeho edic pramenů. Jeho historická syntéza, postavená na bohaté pramenné

základně, zbavila husitství nánosu vulgárních ideologických předsudků, které se nahromadily v předchozích obdobích absolutismu duchovního i světského. Rehabilitoval vlastně celou českou reformaci. Sice své „Dějiny národu českého v Čechách a na Moravě" dovedl jen do roku 1526, ale do historického povědomí národa vrátil i osobnost J. A. Komenského. Jeho odkaz českému prostředí znovuotevřel v roce 1829, kdy publikoval životopis této významné osobnosti evropského a světového myšlení v Časopise Českého muzea.

F. Palacký byl výjimečnou osobností, která mohla vyrůst za specifických podmínek. Nesporný vliv doznívajícího osvícenského racionalismu a německé klasické filozofie v Palackého myšlení se projevoval jeho důrazem na čistotu duchovního obsahu, a zároveň kritickým odstupem od vnějších náboženských forem. Tento přístup nebyl příznačný jen pro jeho vědeckou činnost, ale i pro soukromý život. Ačkoliv byl podle náboženského vyznání evangelík – luterán, vstoupil v Praze sňatkem s Terezií Měchurovou v roce 1827 do katolické patricijské rodiny velkostatkáře a advokáta Jana Měchury. Měchurovi byli ovšem též ovlivněni svobodným osvícenským myšlením.

Palackého náboženské přesvědčení získávalo svůj tvar v době plné protikladů. Na jedné straně ještě platily zákony osvícensko-absolutistického státu, které určovaly hranice moci římskokatolické církve. Na straně druhé však nastávalo období takzvané restaurace, obnovy starých pořádků, které mělo Evropu ochránit před recidivou revoluce. V rakouském mocnářství byl zaveden policejní absolutismus, a zároveň svůj vliv získávala zpět i tradiční církev. Palacký v době přechodného oslabení konfesního monopolu vyrostl v osobnost s originálním uvažováním, jehož součástí bylo i svébytné náboženské myšlení. V jeho vyzrálé podobě je můžeme charakterizovat jako nedogmatická křesťanská víra. Palacký ctil křesťanskou zvěst o Božím zjevení, ale neměl v oblibě spekulativní dogmatiku.

Filozoficko-náboženská představa Palackého, že smyslem dějinného vývoje a lidského úsilí je pozvolné přibližování se lidstva k Bohu, „božnost", podmiňovala jeho duchovní spřízněnost s myšlením české reformace, kterému též nebyla cizí myšlenka o směřování člověka k Bohu po stupních duchovního zdokonalování.

Můj osobní názor je takový, že v myšlení Palackého lze najít více vrstev, což se u osobnosti jeho formátu dá očekávat. On je ještě odchovancem pozdního osvícenství, a zároveň kriticky myslícím historikem, a tak si zachovává nadhled nad soupeřením různých křesťanských církví. Na pozadí tohoto postoje, k němuž se dopracoval po mnohých zkušenostech ve zralém věku, však zůstává základ, který získal v průběhu svého duchovního vývoje.

V prvé řadě je to prostředí, v němž prožíval dětství. Jeho otec Jiří Palacký byl věřící evangelík, který se přihlásil ihned po vyhlášení tolerančního patentu k augšpurskému vyznání. Hodslavice byly centrem evangelické farnosti, kterou v roce 1782 vytvořilo 685 věřících. Jiří Palacký zde vedl evangelickou školu. V tehdejším školství bylo vyučování náboženství na prvním místě. Mimořádně nadaný malý František se už v raném dětství naučil číst a přečetl celou Bibli již v pěti letech! Prostá víra s důrazem na svědectví Písma, kterou získal od svých rodičů, tedy stála na počátku jeho životní dráhy.

V kunínském „Filantropinu", výběrové soukromé škole hraběnky Marie Walburgy Zeil-Waldburg, se seznámil nejprve s liberálním nekonfesním křesťanstvím, a později s katolickou vírou v podání charismatického kaplana Josefa Turka, který jej málem přivedl ke konverzi do katolické církve.

Latinská evangelická škola v Trenčíně zase vzbudila ve třináctiletém Palackém touhu po misijní práci v Indii či v Austrálii. Palackého náboženské myšlení se pak kultivovalo na evangelickém filozoficko-bohoslovecké lyceu v Bratislavě. Zde vstřebával dobové vlivy, pozdní osvícenství, nastupující romantismus, ohlas rodícího se národního hnutí. Na všechny tyto podněty však pohlížel očima věřícího člověka, ačkoliv zde prožil i krátkodobou krizi své víry pod vlivem studia antické idealistické filozofie.

S Palackého náboženským myšlením je spjat i jeho důraz na hodnocení historických událostí z hlediska vyššího zákona mravního. V jeho díle se často opakuje odkaz na tzv. Kristovo přikázání lásky či „zlaté pravidlo" lásky k Bohu a k bližnímu: „strany bojující, vášněmi tytéž zaslepené, obviňují se obapolně, že prý jedna či

druhá zpronevěřily se Bohu a víře – zapomínajíce přitom bohužel obě až příliš, kterak Kristus sám prohlásil milování Boha i bližního svého za přední a hlavní známku všech věrných následovníků svých."

V době svých bratislavských studií pod vlivem vědecké skepse přistupoval Palacký velmi opatrně k otázce šíře lidského poznání ve vztahu k pravdě Boží. V roce 1848 v Manifestu slovanského sjezdu si však Palacký pochybnost o schopnosti lidského poznání vnímat přímo ideu práva, spravedlnosti a pravdy nepřipouštěl a chápal ji jako Boží zákon: „stejné právo všech k nejušlechtilejší lidskosti jest zákon Boží, jehožto žádný národ … bez trestu přestoupiti nesmí." Není jistě bez souvislosti, že se Palacký v této době vedle svého působení politického věnoval intenzivně studiu husitské doby, která pokládala ideu Božího zákona za základní normu poznání i životní praxe.

Bezprostřední přístup lidského rozumu k duchovním pravdám je však pro člověka v Palackého pojetí spíše závazkem než zdrojem pýchy. Roku 1868 ve své polemické studii na obranu husitství před názory profesora Constantina Höflera poukazuje Palacký na spjatost lidského poznání s pokorou víry: „Své vlastní vyznání shrnuji zcela krátce v průpovědi – počátkem moudrosti je bázeň před Hospodinem – to jest, je blázen ten, kdo považuje celý vesmír za pouhý odlesk svého já a má za to, že jej změří úzkou měrou svého rozumu. Vážím si každého náboženského přesvědčení, pokud je přesvědčením skutečným, ale běda tomu, kdo jakýmkoliv způsobem zneužívá věcí posvátných k účelům sobeckým."

Ve článku „Několik slov o náboženství a víře" v roce 1873 se Palacký vyznává z obdivu k víře staré Jednoty bratrské: „… já mezi konfessiemi křesťanskými dával jsem a dávám vždy přední chválu někdejší Jednotě Bratří českých. Tato zajisté, kladouc a spatřujíc podstatu křesťanství více v praxi nežli v theorii, více v lásce k Bohu a k lidem nežli v jakémkoli svodu dogmatickém, odvodila věrné své vždy od přílišného hlubání a hašteření se o článcích víry, ana chtěla jen prostě věřiti, cokoli jí v Písmě svatém zračilo se, co nauka Kristova."

F. Palacký po všech studiích, historických výzkumech a ideových i politických zápasech dospěl ve svých názorech ve věci křesťanské víry ke smířlivosti, kterou my bychom dnes nazvali ekumenismem. V již uvedené polemice v roce 1868 napsal: „Člověk na věky nepřestane býti jakousi směsí dvou světů: na jedné straně touží po nekonečnu a povznáší se k tušení Boha, na druhé straně však zůstává nevolníkem hmoty, jsa k ní připoután jako ke hroudě. Nesčíslné jsou stupně mezi obojí krajností a nesčíslná rozmanitost potřeb jim vyhovujících. Uspokojiti je jest povolán katolicismus jako protestan-tismus; vzájemná snášenlivost, nikoli válka, měla by býti jejich heslem. Oba mají místo v království Božím a neměly by se příti o přednost, nýbrž raději závoditi v požehnaném působení".

Vzpomeňme tedy Františka Palackého v našich modlitbách a nezapomínejme na odkaz jeho života a díla, který stále přes propast času působí svojí silnou nadějí v lepší budoucnost našeho národa i celku lidstva, čerpanou z rozumového poznání i z křesťanské víry.

Literatura použitá při přípravě promluvy:

BUTTA, Tomáš: Víra a náboženské myšlení Františka Palackého v proudech doby a se zřetelem k české reformaci. In: *František Palacký 1876–2026*. Neratovice 2026, s. 65–90.

BUTTA, Tomáš: Ke křesťanské víře historika Františka Palackého a její ekumenické otevřenosti. In: KAŇÁK, Bohdan – BUTTA, Tomáš a kol.: *František Palacký inspirující*. Praha 2026, s. 67–78.

KAŇÁK, Bohdan: Zápasem také duch člověka se sílí. In: *Palackého cesta. Pohledy na život a činnost Františka Palackého a lidí mu blízkých*. Olomouc 1998, s. 110–114.

KAŇÁK, Bohdan: Protestant v katedrále. In: *Palackého cesta. Pohledy na život a činnost Františka Palackého a lidí mu blízkých*. Olomouc 1998, s. 120–124.

KOŘALKA, Jiří: *František Palacký (1798–1876), životopis*. Praha 1998.

Zprávy z diecéze

Husovská bohoslužba na Ostravici

Letos jsme se sešli k bohoslužbě k uctění památky M. Jana Husa na Ostravici v sobotu 4. července. V 10 hodin začala bohoslužba, kterou sloužili br. emeritní biskup Rudolf Göbel a s. farářka Ladislava Svobodová. Potěšující byl pohled jak na opravenou kapli, tak na zrenovovanou chatu, která slouží zájemcům k ubytování a opět poskytla poutníkům zázemí. Poděkování nejen za přípravu akce patří sestře kazatelce Ivaně Richterové. Příští rok bude významný tím, že kaple bude mít kulaté výročí od otevření. Chystáme proto k tradiční bohoslužbě i další kulturní program a již dnes se těšíme, že se v malebném koutu Beskyd opět sejdeme!

Diecézní dětský tábor Archa v Sobotíně, 2. až 8. srpna 2026

Letošní tábor jsme prožili v duchu Ježíšových podobenství, kdy jsme si připomínali základní principy biblických slov: „Kdo má uši k slyšení, slyš“. Děti byly rozděleny do čtyř oddílů podle jmen evangelistů a jejich symbolů: Zlatí lvi Markovi, Lukášovci (symbol býka), Matoušovi andělé a Honzíkovi orlíčci. Prožili jsme společně hezké chvíle a letošní léto bylo opravdu horké, proto jsme místo výletu jeli na šumperské koupaliště, což všichni táborníci ocenili. Na táboře nechyběly různé hry, křesťanské písně, sportovní, výtvarné a hudební workshopy, karneval, táborák a noční hledačka. Táborem prošlo letos 26 dětí a 8 instruktorů (animátorů).

Zde je jeden z táborových pokřiků (Matoušovi andělé) a jejich hymna: „Jak andílci se tváříme, ve hrách všechny drtíme, na výsostech sedíme a čestně Bohu sloužíme. Když Boha najít nemůžem, ze srdce Bohu zapějem: Kde Bůh je můj. On sám sedí na nebesích a poslouchá hlas v našich srdcích. V Edenu skví se jara květ. Adam Evě jabko sněd. A to je to naše nebe. Tam a v srdci, Bůh je můj. Věčná láska, Bůh je můj.“

Děkuji všem vedoucím: Vaškovi, Alči, Samuelovi, Nicole, Natálii, Henrietě, Gabce, kuchařkám Romči a Páji, a zdravotníkovi Rosťovi za pomoc při vedení tábora.

Děkuji všem, kdo nás podpořili modlitbami i financemi.

Děkuji našemu Bohu Otci, že nás posiloval a chránil.

Alena Milová, hlavní vedoucí tábora

Ve víře v zaslíbení Pána Ježíše Krista oznamujeme všem bratřím a sestrám, že bratr Mgr. Josef BOBROVSKÝ, kněz Církve československé husitské, byl naším Pánem odvolán na věčnost dne 30. července 2026 ve věku 78 let.
Bratr Josef Bobrovský sloužil v náboženských obcích Přerov, Lipník nad Bečvou, Drahotuše a Hranice na Moravě.
Dle přání pozůstalých se po zpopelnění uloží urna na hřbitově v Olomouci.

Rychvald

Jakpak bylo u nás doma?

V srdci dobře. Dny se nám krátí, ale my vzpomínáme s úsměvem na Noc kostelů. Byla věnována Františkovi z Assisi. Kdysi jsme jeho Porciunkuli s naší náboženskou obcí při poutním zájezdu navštívili. A shodli jsme se na tom, že je to nejduchovnější město v Evropě, triumfalistický Řím na to nemá.

Sv. František je – jak známo – patron přírody a zvířátek. A tak jsme do našeho rychvaldského kostela pozvali zvířátka s lidským doprovodem. A bylo veselo! Nejdřív bylo povídání o duchovním dobrodružství Františkova života. Ve zkratce třeba: nebýt jeho, tak by jméno Franta chybělo v našich rodinách. Jeho italská maminka říkala svému Giovannimu Francouzek – odtud Francesco. Nebo: Františkův „vynález“ betléma – ten klid svaté rodiny s Jezulátkem míváme dodnes pod stromečkem. Františka napadlo sehnat chudý lid Greccie do lesa a tam v jeskyni pro ně připravil živý betlém. Ne divadlo! Hluboký duchovní prožitek lidí bez televize a mobilu! Sehnat představitele pro Josefa a Marii šlo snadno, ale nikdo nechtěl půjčit coby Jezulátko živé miminko, a tak je zastoupila dřevěná panenka, která podle legendy zázrakem oživla. Nebo: František se vydal za sultánem Saladinem k domluvě míru mezi křesťany a muslimy. Saladin byl Františkem nadšen, že mu prý dokonce řekl, že by se stal křesťanem, ale to by ho jeho vlastní zabili. Jak by dnes bylo Františka zapotřebí! Těch příběhů je

mnoho... Z jeho života jsme si připomněli téměř všecko až k jeho vyhlášení papežem Řehořem za svatého r. 1228. Všem jsme rozdali jeho známou modlitbu Učiň mě, Pane, nástrojem.

A pak nás svým vyprávěním o zvířátkách okouzlil veterinář Mirek – o jejich radostech a strastech, jejich léčení a dokonce, jak někdy při rozvodech řeší střídavou péči o tyto mazlíčky.

Naše varhanice, operní zpěvačka, zazpívala pár písní se zvířecími motivy, její pejsek jí skočil do náručí a bylo veselo. Zvířátka se v kostele chovala slušně a některá vůči granulím a pochoutkám trochu rozmazleně. Prostě jako lidi. Pes je jenom trochu jiný člověk.

A pak počátkem prázdnin jsme už podruhé pro rychvaldské děti uspořádali zahradní slavnost. Farní zahrady jsou s našimi římskokatolickými sourozenci spojeny brankou „porta amicitia". A tak děti přecházely z her a kvízů o Harrym Potterovi na skákací hrady, Červený kříž ukázal lidské tělo jako skládačku s vnitřnostmi, korálkovalo se, malovalo a mezi tím běhal pes i slepice a kočky. A zase bylo veselo. Taky pro rodiče: pivo, víno, táborák. I paní starostka přišla.

A co ještě bude?

V září se setkáme **na svatováclavském hudebním festivalu:**
26. září v Husově sboru vystoupí Bennewitzovo kvarteto spolu se Zemlinského kvartetem.
28. září u nás bude koncert s Ostravským smíšeným sborem, jako host vystoupí ženský hudební sbor Ostravská klika.
Všichni se už těšíme na koncert písní Karla Kryla (kytara – Jan Kynčl, Libor Kotas – housle) 22. listopadu.
Během podzimu přivítáme v Husově sboru výstavu fotografií našeho nejlepšího fotografa Jindřicha Štreita (s hudebním doprovodem).

Těšte se s námi.

Jana Šilerová

Bohumín

Vzpomínání jedné (postarší) bohumínské husitské ovečky

Nejsem historik, ani jsem nebádala po archivech, nečiním si nárok na odbornost tohoto článku – je to pouhá vzpomínka jedné z posledních členek „naší staré bohumínské husitské rodiny", nesmím totiž opomenout devadesátišestiletou Vlastu Šafránkovou, bývalou předsedkyni rady starších náboženské obce CČSH zde v Novém Bohumíně. Jsem si vědoma, že toto „vzpomínání" dlužím i jako poděkování všem našim sestrám, ba i bratřím, se kterými jsem se mohla na našich bohoslužbách v Bohumíně setkávat. Mapuji období zhruba od roku 1990, ale zahlížím i dál do minulosti.

Začněme tedy „od Adama". Naše církev československá husitská nikdy nevlastnila v Novém Bohumíně žádný kostel, sbor, farní dům či jiný objekt. Pouze z ústního podání starších sester jsem se dozvěděla, že kostel i farní dům byly naší CČSH poskytnuty k bohoslužebným účelům po roce 1945 tehdejší vládou po konfiskaci německého majetku evangelíků v Bohumíně. Kostel církve evangelické augsburského vyznání byl postaven roku 1900, vysvěcen roku 1901. Farní budova byla postavena 1926, také za finanční pomoci z německy mluvících zemí.

Původně byl ale Bohumín „přifařen" k Rychvaldu. Tamní obec Církve československé byla ustavena roku 1923 a zahrnovala kromě Rychvaldu i Nový Bohumín, Skřečoň, Záblatí a Orlovou – Porubu.

Roku 1918 se v nové Československé republice ustavily i dvě evangelické církve – Slezská evangelická církev a. v. a Českobratrská evangelická církev. Užívaly češtinu, případně v některých regionech polštinu. Němčina, spojovaná se starým Rakouskem, v nové republice „vyšla z módy". Původně „německý" evangelický kostel tak užívaly církve dvě – a jako třetí se k nimi připojila i naše Církev československá. Jak jejích věřících přibývalo,

získala náboženská obec samostatnost a „vyfařila se“ z Rychvaldu. Obec užívala červený evangelický kostel i faru, ale tyto objekty nevlastnila, měla je jen zapůjčené.

Z vyprávění víme, že zde působil farář Josef Vicherek. Faráři toho jména byli dva. Josef Vicherek patřil k zakladatelské generaci církve. Jaroslav Vicherek nastoupil až v éře po 2. světové válce. (Jméno Vicherek je u nás ve Slezsku rozšířené – Jiří Vicherek byl odborový předák na Dole Petr Cingr v Michálkovicích, brigádní generál Alois Vicherek z Petřvaldu byl legionář a taky československý vojenský letec; inu, svět je malý.) Jaroslav Vicherek obýval byt faráře. Měli dva syny, nyní jsou to asi „statní“ osmdesátníci, jak mi sdělila moje kamarádka z Domova Cesmína ve Starém Bohumíně. Později tam bydlel Petr Nehoda. Sestra Věra Nehodová je taky pamětnice a zdroj mých informací.

Slavnost prvního přijímání večeře Páně v Bohumíně. Farář Jaroslav Vicherek. Pravděpodobně rok 1954.

Já jsem se ke zdejší církevní rodině připojila v roce 1990. Vybavuji si sestru farářku Janu Šilerovou, jak „peláší“ od autobusu z Rychvaldu po bohumínském chodníku, s kufříkem v ruce, s tálárem a se vším potřebným, aby nám, bohumínským „ovečkám“ posloužila bohoslužbou, po té odsloužené v Rychvaldě. Jezdívala tak už několik let. Pamatuji si, jak sestra Věra Nehodová (naše finanční zpravodajka) nese na svých zádech dřevěný kříž, který nechala nově vyrobit na zakázku u stolaře pro sborovou modlitebnu za kostelem, kterou jsme užívali k bohoslužebným účelům. „Kostelní prádlo“ obstarávala, šila a vyšívala sestra Vlasta Šafránková, předsedkyně rady starších. Kostelnice Libuše Bulavová a její dcera Pavlína pečovaly o kostel, což bylo třeba zejména při pohřbech. Kromě Vlasty Šafránkové (96) a Pavlíny Kráčmarové (65) už ze staré generace nezbyl nikdo. Jak nás ubývalo, opět jsme se stali jen „přifařenou misijní stanicí“ a bratřím evangelíkům jsme museli platit nájem za užívání kostela a fary, protože objekty přešly do majetku Slezské evangelické církve a. v. Staří odcházeli do různých domovů a my jsme museli začínat vždy znovu – povzbuzovat se na duchu i na těle. Mám poslední fotografii, kde jsem (v kazatelském taláru) se svými „ovečkami“: Věra Nehodová, Pavlína Kráčmarová, Marie Gajdová – Kačorová, Slávka Golová, Jiřina Novosadová. To bylo v roce 2003.

Z Rychvaldu jezdívala se sestrou farářkou Janou Šilerovou, později biskupkou, také Mgr. Eva Dziadziová, učitelka hudby a naše varhanice. Ta mi hodně pomáhala, jako můj „hudební strážný anděl“, zejména při pohřbech, které se tehdy ještě často konaly v kostele. Paní biskupce a varhanici Evě jsme za mnohé vděčni.

Petr Nehoda, Jiřina Novosadová, manželé Golovi, manželé ze Skřečoně, Vlasta Nogová, Zdenka Zpiewoková, Boženka Bischofová, Marie Mátychová, Bohuslava Součková, Božena Martínková, Blahovcovi, Otýlie Jelenová, Milan Sláma, Libuše Hanzlová, Věra Děngelová, Radomír Kuča, Miroslav Salajka … Celkem jsem „svých“ oveček vyprovodila na poslední cestě z evangelického kostela patnáct. A po různých Domovech jsem objevila další své „ovečky“, např. manžele Naďu a Luďka Staňkovy (paní Naďa z rodu Pivovarových z Michálkovic).

Ale aby naše vzpomínání nebylo jen smutné: o Svatodušních svátcích jsme vždy na zahradě u Jiřiny Novosadové smažívali vaječinu, po bohoslužbách jsme chodili do cukrárny na kávu a zákusek. Vzpomínám na společný výlet do Holandska s rychvaldskými. Jeli jsme se sestrou biskupkou, František a já s kamarádkou Jitkou a sestra paní Šafránkové, Věra a Petr Nehodovi. Položili jsme u hrobu Jana Amose Komenského v Naardenu kytici z Rychvaldu.

Z fasády farního domu SCEAV byla snesena tabule naší církve. V roce 2002 přišel nový mladý evangelický pastor Mgr. Roman Brzezina a začala nová éra. Navázal na své předchůdce velmi dobře a zdárně. Evangelický farní sbor vzkvétá, opravuje se, zařizují se byty, místnosti slouží mladým (např. KEX klub), setkávání generací, jazykovým kurzům atd. Kostel jako objekt, nejen církevní, slouží také koncertům, setkávání s významnými osobnostmi našeho kraje. A i já jsem zde našla druhý duchovní domov – ekumenický. Setkáváme se ve sboru podle potřeby, několikrát jsme s Romanem sloužili bohoslužby. Sousedské snídaně v parčíku u kostela patří k radostem bohumínských. A mohli bychom připomenout výlety do Polska, na zámek do Kravař, do Marlenky, do spáleného kostela v Gutech (již opraveného) a další. Brzy pojdeme opět do Polska.

Tak píšu a vzpomínám, s poděkováním za službu farářům v historii naší církve v Bohumíně, sestře Mgr. Janě Šilerové, Mgr. Evě Dziadziové a všem sestrám a bratřím, které jsem poznávala od roku 1990 a také pastorovi Mgr. Romanu Brzezinovi a jeho „ovečkám a beránkům" za radostné pobývání s nimi.

A poděkování patří také všem, kteří jste dočetli (statečně) moje hořkosladké vzpomínání – veliký dík.

Vaše sestra Šárka Kubjáková

Křížová cesta v Bohumíně

Na území Bohumína, Nového i Starého i přilehlých obcí, žije docela dost křesťanů z různých církví: Církev apoštolská, Církev adventistů sedmého dne, Církev československá husitská, Církev bratrská, Církev římskokatolická, Slezská církev evangelická a. v., Křesťanské sbory… Někteří se spolu známe od roku 1990, máme se rádi a respektujeme se ve své „jinakosti" avšak v jednotě v Kristu Ježíši, našem Pánu.

A tak není divu, že jsme se domluvili, stejně jako vloni, na společné cestě městem, ve kterém žijeme. Nazvali jsme ji „Cestou smíření, modlitby, odpuštění za naše město", město, které zažilo mnohá trápení během svých novodobých dějin…

Křížová cesta s Kristem Pánem, on s námi, my s ním a všichni spolu. Je velký pátek, 3.dubna 2026, v 10 hodin se scházíme pod křížem u katolického kostela a po společné modlitbě vycházíme na pouť městem… Velký dřevěný kříž nesou v čele poutníků faráři, pastoři a muži spolubratři… Ten kříž nese Ježíš Kristus s námi…

Zastavení první: Ježíš přijímá kříž, Pilátův „úřad" rozhodnul…
Městský úřad v Bohumíně je krásná novogotická budova, červené cihly jsou chloubou našeho města. Zde se rozhodovalo a stále se rozhoduje o osudech mnohých lidí, ba i celého města, rozhodovalo se o osudech Čechů, Němců, Poláků, Židů, Romů a o jiných národnostech…, mluvilo se, ba i mluví česky, polsky, německy a stále ještě „po našimu"… Prosíme o moudrost představitelů města a prosíme, „odprošujeme" za křivdy dříve spáchané, ač my jsme tehdy nebyli ještě na světě… „Kyrie eleison"

Zastavení druhé: Ježíše vedou městem na popravu…
Jsme před nádražím, i dnes přijíždějí a odjíždějí vlaky s lidmi…, během 2. světové války byly odtud vypravovány transporty do Polska, do lágrů… Poláci, Židé, Češi, mnozí z nich mluvící německy. Návrat těchto „podlidí" nežádoucí. Odjíždějí mnozí, kteří v Bohumíně žili po mnoho let. I nám zbožní němečtí evangelíci, „odsunutí" v roce 1945, „přenechali" svůj kostel k užívání…, ani nevěděli… „Gospodi pomiluj"

Zastavení třetí: Ježíš padá pod křížem poprvé…
Jdeme od pošty po pěší zóně města…, míjíme hotel Grand, kdysi gastronomickou chloubu Bohumína…, dnes jsou zde ubytovny „nepřizpůsobivých spoluobčanů". Je státní svátek, volno …, cestou na Hlavní třídě potkáváme hodně Romů a dost jich putuje s námi…, jsou to „ovečky" Apoštolské církve…, mnozí Romáci i gadžové padají pod křížem života stejně…, říkají nám… „Pane, smiluj se nad námi"

Zastavení čtvrté: Ježíš potkává svoji matku…
Modlíme se u Základní školy Dr. Edvarda Beneše, za křivdy spáchané na dětech, na matkách, na učitelích, modlíme se za dobré učební osnovy, za kvalitní vzdělání všech dětí, za učitele, náhradní rodiče, za úctu a kázeň…, také k sobě samým…, myslíme na šikanu všeho druhu… „Kyrie eleison"

Zastavení páté: Šimon přinucen Ježíšovi nést kříž…
Jsme před židovským památníkem…, kdysi zde stála židovská synagoga, už dávno není…, malý umělecký artefakt ze žuly ve tvaru obětního stolku pro košer obětovaného beránka na chodníku ji připomíná. Cestou městem míjíme „žluté kameny", ty vzpomínky na židovské rodiny, bývalé obchodníky, hospodské, hoteliéry…, ženy…, děti…. Najde se zde nějaký „Šimon pomocník z donucení"? V Církvi apoštolské mají izraelskou vlajku…, do evangelické církve je možno zajít na sederovou večeři. Pokoj Jeruzalému…, šalom Jirušalajim. „Gospodi pomiluj"

Zastavení šesté: Veronika, odvážná dívka, stírá krev a pot z umučené Boží tváře. Tvář Kristova se vtiskává…
Došli jsme s křížem a pod křížem k Městské poliklinice, prosíme za lékaře, pacienty, léky, dobře stanovené diagnózy, ale také za ženy, které podstupovaly tzv. přerušení těhotenství…, ale i za ty, které, bohužel, samovolně potratily… I do tváře maličkého plodu se vtiskává tvář Kristova… „Kriste, smiluj se"
Zastavení sedmé: Ježíš padá pod křížem podruhé…
Jdeme kolem Biliard Clubu…, modlíme se za hráče hazardu všeho druhu…, biliard a kulečník je sport, ale závislost na hráčské vášni a štěstí sportem není…, modlíme se za mladé a nejen mladé, závislé na alkoholu, tabáku a drogách všeho druhu…, aby po svém druhém pádu našli sílu vstát, a i s pomocí druhých jít dál – jinak.
„Pane Ježíši Kriste, synu Boží a Synu člověka, smiluj se nad námi"

Zastavení osmé: Ježíš se potkává s ženami…
Hřbitov v Novém Bohumíně má velký Památník obětem 2. světové války…, čteme jména česká, německá, polsky a také italsky a rumunsky…, na hřbitovy chodívají převážně ženy ošetřovat místo památky svých nejbližších… „Ale proč hledáte živého mezi neživými, není zde," chtěla bych se někdy zeptat, ale kdo ví, zda bych dostala odpověď… „Kyrie eleison"

Zastavení deváté: Ježíš padá pod křížem potřetí…
Jsme před malým Památníčkem oběti 11 lidí, včetně dětí a pejska…, 8. 8. 2020…, v 11. patře věžového domu hoří…, lidé vyskakují oknem, ti šťastnější přelézají balkon k sousedovi. Tragická událost pro celý Bohumín. A pan Konopka, doživotně odsouzený vrah a žhář, ve svých výpovědích vyznává… „to jsem nechtěl, chtěl jsem je jen postrašit". A každý den ráno a večer opakuje… „To se nemělo stát." Tento muž padl pod svým křížem…, a nešťastní z těch zkoušených rodin chodí k pomníčku zapalovat svíce a modlit se, jako my… „Pane Ježíši Kriste, shlédni a pomoz a buď nám milostiv…"

Zastavení desáté: Ježíše zbavují posledního šatu i důstojnosti člověka…
S křížem jsme došli k bývalé poště…, dnes je zde zřízeno nové zdravotnické zařízení pro děti a mládež s psychickými potížemi…, je zde stále fungující dětský lékař, ale také spolek města „BART", který vede k výtvarné lásce k umění nejen mladé, ba i studenty Univerzity třetího věku, mladý veterinární lékař pomáhá nejen kočkám a pejskům v nemoci…, ba i koníkům. Modlíme se o požehnání celému tomuto objektu ku pomoci potřebným…. Je možné zbavit Boha důstojnosti…? Ježíš bez šatů…, nemá ani tu roušku…, i nás mohou pomluvy či špatná pověst připravit o šat a jsme nazí víc než bez oděvu. „Pane, smiluj se"

Zastavení jedenácté: Ježíše pokládají na kříž, aby Boží lásku přibili hřeby…
Přišli jsme do Parku Petra Bezruče. Na bludném balvanu odněkud ze severu…, asi je to červená žula rapakivi, je Bezručův portrét, nyní zde stojí také „Lidl". V několika objektech bývalých vojenských kasáren jsou nové firmy a již přes 20 let Domov jistoty pro seniory. Můj otec zde nastupoval v roce 1933 jako čerstvý vojín základní služby…, z Rychvaldu to neměl na vojnu daleko. Postupně se v kasárnách střídala Československá armáda, Armia Polska, německá okupační vojska, také bratři bratrské pomoci v roce 1968…, píšu „bratři" s otazníkem…, leč voják je voják a plní rozkaz… Během 2. světové války byl v parku zbudován také tzv. Polenlager, pro Poláky…, směr Majdanek…, Oswienczym…, bez powrotu…, návrat nežádoucí…, otec mých dvou kamarádek, sester, byl vynikajícím klavíristou, pianistou a varhaníkem ve skřečoňském kostele…, z donucení hrál německým oficírům v kavárně na bohumínském nádraží…, ač bylo zjištěno, že je Polák…, okamžitě do parku do Polenlagru…, k odvozu… „A kde je ten zasrany svinski Polak?" řval v kavárně oficír…. Kdo nám tu bude hrát pro zábavu…, a tak byl pan Vilém Waloszek z lágru vyptán na žádost vyššího důstojníka…, byl zachráněn a moje kamarádky měly tatu… Později mi pan Waloszek hrával Chopina i Na krásném modrém Dunaji, když jsem byla hostem u jeho dcery… Krista ukřižováváme vždy a znovu z lidské zloby, nenávisti a ze strachu z jinakosti druhého…

12., 13., 14. zastavení jsme nechali splynout v jedno tiché spočinutí v mysli, srdci, svědomí každého z nás, jak to známe z různých křížových cest, z obrazů uměleckých děl či vlastního života…
Kolem nás raší, pučí, kvete a zpívá nové jaro…, probuzená příroda jako dílo Stvořitele nejvyššího…, a hrob je prázdný…, není tam…, živý Bůh a Pán všude a povždy přítomný…, v nás a s námi…, čeká jen na otevřené srdce…, už to víme…, ON je CESTA…, naše putování končí…, a jen k zamyšlení závěrečná věta z filmu Pokání: „A k čemu cesta, když nevede do chrámu…?“ Je to film z doby perestrojky pana Gorbačova… A verše na rozloučenou… John Donne: „V jednom místě je Ráj i Kalvarie, kde stál Strom Adamův, Kříž Kristův je! Ve mně obojí Adam přítomný je: TEN první potem tvář mi zalije, TEN DRUHÝ krví duši obmyje…“

Za účastníky křížové cesty, Cesty smíření, zapsala účastnice putování městem Bohumínem Šárka Kubjáková.

Ve věznici v Ostravě – Heřmanicích byla v úterý 23. 6. 2026 slavnostně otevřena Kaple Naděje, která vznikla přestavbou původních prostor za přispění Vězeňské duchovenské péče, dárců i samotných odsouzených. Nový prostor bude sloužit odsouzeným i zaměstnancům jako místo pro ztišení, duchovní rozvoj a osobní reflexi. Olomoucká diecéze tento projekt v Ostravě finančně podpořila, slavnostního otevření se zúčastnil emeritní biskup Rudolf Göbel.
(Tváře odsouzených se nesmějí zobrazovat.)

Mateřština a otčina

Mateřština je jazyk, který se dítě naučí od své matky. Někdy pomůže i babička. Kdysi to za určitých okolností byla chůva, kojná nebo domácí služebnictvo. Člověk se může naučit mluvit i jiným jazykem a mateřštinu možná opustí a časem zapomene. Někdy se na veřejnosti, ve škole, na úřadech musí mluvit jinak, než jak se mluví doma.

Slovem **otčina** se míní vlast, latinsky *patria*, odtud slovo patriotismus = vlastenectví. Vlast je země, geograficky a politicky vymezené území, jehož obyvatele krom toho spojuje třeba i jazyk, pokrevní příbuzenství, sdílení jistých historických vyprávění a možná i mentalita. Zemi nebo region mohou za svou vlast pokládat lidé různých jazyků, zvyků, etnik i mentalit. To, čemu říkáme Čechy, umí němčina rozlišit na Tschechien a Böhmen, přičemž to druhé znamená zemi, nikoli národnost. Německy mluvící obyvatelé našich zemí se cítili jako vlastenci, tedy *böhmisch*. Horní Uhry, tedy Slovensko, obývali lidé hovořící slovensky i maďarsky, ale v uherské části rakouské monarchie se dlouho užívala na úřadech i ve školách latina, v západních částech Evropy už dávno opuštěná. Vlast nemusí být totéž co **stát**. Stát je geografický a politicko-právní útvar. Někteří ale za svou vlast pokládají i území nacházející se, třeba jen částečně, v jiném státě. Při vzniku Republiky československé v roce 1918 se dlouho řešilo, často bojem, kam budou patřit některé oblasti Těšínska nebo jihu Moravy. Maďarští nacionalisté (vlastenci?) si dodnes nárokují území obývaná za časů Uherského království Maďary, ačkoli ta se nyní nacházejí v jiných státech.

Slova jako **národ**, **národnost**, **etnikum**, **etnicita**, **národovectví**, **nacionalismus** jsou dnes znovu velmi citlivá na špatné pochopení a zneužití v politických propagandách, jako tomu bylo v 19. a 20. století, kdy to často vedlo k bojům a válkám. Ani odborníci se neshodnou, jak přesně a jednoznačně definovat národ, národnost, etnikum, etnicitu. Nenechme se proto vtáhnout do emočně vypjatých politických vášní, pokud jde o otázku, kdo jsme, s kým sdílíme podobnou totožnost (identitu), kam patříme a co nám patří, na co máme právo a nárok. Lépe je chvíli pečlivě zvažovat a poctivě studovat, co se kdy čím myslí, abychom pak byli schopni lépe se vyznat a domluvit.

Vracíme se k tématu minulého čísla časopisu *Setkávání*, kdy jsme chtěli zdůraznit, že mateřštinou je někdy **nářečí**, regionální varianta jazyka. Nářečí, stejně jako kroje, písně, tance, zvyky, stravovací návyky charakterizují lidi pocházející z jistého kraje. Etnologové či kulturní antropologové tyto znaky studují a umějí přesně pojmenovat a rozlišovat. Někdy tomu říkáme **folklór**, ale tento pojem je příliš spjatý s venkovem, s „lidovou kulturou", jaká tam převládala v 19. století. „Lid" je ovšem široký pojem. Folkloristé do něj obvykle nezahrnují městské dělníky ani „vzdělanecké" kruhy, jako byli úředníci, učitelé, kněží. Někdejší kroje, účesy, pokrývky hlavy, písně a tance už pro dnešní lid nejsou typickým rozlišovacím znakem. Etnografové by měli mapovat docela nové znaky, jimiž dnes různé skupiny lidí dávají najevo svou identitu i odlišnost.

Přidržme se ale našeho tématu nářečí. Chtěli jsem ukázat, že v rámci správního útvaru, jímž je diecéze naší církve, existují poměrně značné rozdíly v nářečních tradicích, které kupodivu přežívají z dob, kdy se k nim družily i ty kroje, písně a tance. Obvykle jsou naši lidé bilingvní, dovedou tedy hovořit doma nebo mezi soukmenovci místním dialektem, ale na veřejnosti, s lidmi „mimo", suverénně přejdou do obecné nebo spisovné češtiny, jaká se užívá ve školách, na úřadech nebo v televizi. Zdá se ale, že i tato opožděná tradice nářečí pomalu mizí, mladí už ji užívají stále méně, a tak zřejmě spolu se starou generací postupně odejde.

Dotýkáme se tu ovšem problému, který by se dal pojmenovat jako rozdíl mezi **domovem**, domáckostí, intimitou důvěrného prostředí – a **„okolním světem"**, veřejným prostorem, unifikovaným, univerzálním prostředím, jež sdílíme se všemi ostatními mimo naši nejužší příbuzenskou komunitu.

Básnicky bydlí člověk říkával filosof Martin Heidegger, člověk bydlí v jazyce, obývá zemi prostřednictví řeči, řeči kultivované, zhodnocené péčí.

Olomoucký filosof Ivan Blecha o tom říká:

… nářečí je vlastně pozůstatek prastaré zpěvné formy promluvy, kterou se sice ve spisovném hovoru snažíme potlačovat, původně a v lidových zpěvech či říkadlech však přežívá. Není to jen jakýsi etnografický doklad o zvláštnosti jazyka v určitém kraji, jen kuriozita, která se do veřejného prostoru nehodí, ale je to sám základ mluvení, protože nářečí, rodná, mateřská řeč, je přece něco, čím mluvíme nejdříve. Nářečí a řeč matky nám svět, do něhož jsme vrženi, zdůvěrňují. Ukládáme si skrze její znění do paměti pocity vlídnosti, bezpečí, dětské bezstarostnosti, v níž nám jsou věci a lidé nablízku, a ustavujeme si v prožitcích okrsek této důvěrnosti jako domov.

Domov (či zprostředkovaně vlast) proto neznamená jenom konkrétní místo v geografickém smyslu; znamená spíše jazykový prostor sám, do něhož člověk náleží a kde se může cítit *domácky,* to znamená jako doma. Domov označuje jazyk jako místo, na němž slovo míří na lidi, a proto mu skýtá možnost jemu vlastního pobytu tím, že slovo pokaždé zakouší nově a v této zkušenosti *bydlí.* Nejde o spojení „jazyk a domov", ale o spojení „jazyk jako domov". V každém slově, které hovoří v mateřském jazyce, zní nejen můj hlas, ale ozvěna slova, které přichází od jiného. V nářečí tedy kotví bytnost jazyka jako původní rozhovor mezi vlastním a cizím; […] Jedině tato původní řeč může vzbudit obdiv pro to nejúžasnější na všech věcech a lidech, totiž že jsou na světě; taková řeč odpovídá pomíjivosti a křehkosti věcí, které nejsou jenom prostými předměty pro naše užívání a naše potřeby, nýbrž místy pobytu našeho života.

/BLECHA, Ivan. *Dávné znění. Klopýtání s Gustavem Mahlerem.* 2 svazky. Zlín: Archa, 2025, s. 354./

Pavel Eisner, překladatel a velký znalec a milovník českého jazyka, ve své chvále češtiny *Chrám i tvrz* píše:

Četl jsem nedávno historku o splašeném kocóru. V hanácké dědině seděli pantátové u piva a rozjařili se. Ze samého furiantství popadl jeden z nich hospodského kocóra a přiměl ho, aby do svých útrob pojal tekutý obsah stréčkovy uleželé faječky. Sotva kocór v sobě pocítil ten nezvyklý truňk, začal vyvádět jak divý, dočista se splašil. Prostě, milé splašené kocór vyletěl jak divá saň okenním sklem ven na náves.

Smál jsem se jako už dávno ne. Ale potom jsem si řekl: čemu se to vlastně směješ? Nejapný nápad, hloupý žert je to, surovost, jíž se nějaký primitiv dopustil na němé tváři. Co je na tom k smíchu? I řekl jsem si, že mě k smíchu svedla hanáčtina té historky. Kdybych to byl četl spisovnou češtinou, nebyl bych měl příležitost, abych se pokáral za nejapný smích nejapnému vtipu stréčkovu. Byl bych si ne teprve post festum řekl, jaká je to škoda, že nemáme všude odbočky spolku pro ochranu zvířat vybavené právem zkráceného řízení žalobního. Smál jsem se té surovosti jen proto, že byla podána hanáčtinou. Viděl jsem před sebou Hanáky, a Hanáci jsou mi sympatičtí. Viděl jsem před sebou hanáckého kocoura – nikoli: kocóra jsem viděl, a i ten kocór byl pro mou představu cosi jako čtvernohý Hanák, i byl mi k smíchu, ten splašené kocór

(…) A je to v podstatě deformace nejiná, než když pražský autor sáhne k doličnému prostředku slangu.

My však jsme ještě nedávno téměř už dospěli k stavu, kdy by stačilo, aby někdo do sesmoleného škváru rozbil dvacet kraslic dialektismů (chodských nebo moravských, moravské jsou vděčnější), důkladně zakvedlal, a již by měl vyhráno za hlaholu trub a kotlů, chválu náramnou, úspěch nemalý a prvničku z „jadrného" slohu.

K tak splašeným kocórům špásovného nedorozuměni vede romantická záliba v nářečích. Nebyli jsme už nijak daleko od diskriminace docela zásadní: městský autor – jazykově nevalný autor; autor s dialektismy – autor jadrný, kořenný, svérázný a vůbec dobrý. Tyto hlupoty se už nevrátí, a nastolíme si řeholi jinou. Přijde-li autor z Chodska nebo Vsetínska, odkudkoli, a užije-li svých krajových dialektismů úkonně pro výstavbu díla váženého z Domažlicka nebo Vsetínska, ne snad v knize o cestě rovníkovou Afrikou, a bude-li jeho kniha za něco stát podle sterého sudidla, které třeba přiložit, zatleskáme mu. My městští autoři se však nehodláme pouštět do jazykových šibřinek, již proto ne, že by bylo zábavou příliš lacinou, kdybychom si někde vyčtli tři tucty slovních nebo frastických dialektismů a přišpendlili si je na kabát své mluvy. My městští autoři trváme na tom, že je spisovná literatura dvojí, regionální a nadregionální, s rozdílnými náměty, rozdílnou realisací thematu, rozdílnou mluvou. Přičemž – promiňte – pořád se nám zdá, že nadregionální literatura je důležitější a že *bude* pořád a pořád důležitější.

Jakmile vyspěje spisovný jazyk, je literární produkci nářeční dána určitá estetická mez námětová, tvarová, rozsahová. Zpravidla je dána útvary a obsahy lidové písně, lidové báchorky, lidové pověsti, anekdoty, črty, kroniky. Felibristé nejsou nijakou výjimkou: u nich jde o pokus – á la longue asi marný – vzkřísit spisovný jazyk, který se před věky vyvinul z nářečí, a to tak důkladně, že to byl spisovný jazyk se všemi důsledky: mluva nejvznešenější společnosti jižní Francie a mluva znamenitých básníků.

Dále: jakmile se vyvine spisovný jazyk a vznikne v něm literatura, vytvoří se co do nazírání na nářečí zcela zvláštní perspektiva kulturní a jazyková: nářečí a jeho lidé v této perspektivě buď získají – což je pozdní vzácnost, dědictví romantismu a případ náš; anebo nářeční kultury důkladně poklesnou ve vážnosti, což je normál velkých kultur a literatur západních.

(…) Pokud jde o nás, zajisté bychom si nepřáli, aby *Kolozpěv srdcí* byl napsán bulácky, anebo aby metafory marnosti z *Máje* byly Máchou textovány slovácky, valašsky, lašsky. Tak daleko láska k nářečím nejde v řádném z nás.

Pozoruhodné je však, že i velmi kladný vztah českého člověka k nářečím je vztah *ambivalentní.* A to tím, že nářečí nám sama o sobě, svým zvukem a jazykovým duktem, připadají tak „roztomilá", tak „prostná"; právě proto usuzuje náš cit, že by se nehodila pero vyšší polohy abstraktního pathosu, např. do projevové soustavy Máchovy, Zeyerovy, Březinovy. Zároveň přisuzujeme nářečím – obzvláště některým, např. hanáčtině – jakousi imanentní vim comicam, vrozenou humornost téměř nezávislou na obsahu hovoru nebo textu. Jakmile zazní nářečí, jsme připraveni na nějakou rozkošnou čtveračinu nebo taškařici, na lišáctví podšité, a jsme hotovi srdečně se zasmát, se chraňbůh tomu nářečnímu mluvčímu, ale ovšem té nádherné prostnosti a jak se tomu říká ještě jinak. Viz toho vstupního kocóra splašeného. Oklikou to souvisí zase s tím, že lid (venkovský) je podle našich představ prostný atd. Věru, mnoho je toho směstnáno do našeho citového vztahu k nositelům nářečí, jen co je pravda: jednak jsou to lidé kupodivu bystří, citově pravdiví a nenarušení,

vážní a hlubocí, životní mravností naplnění, jednak zase, a to vlastně zároveň, smíškové, šibalové, veselé kopy a ferinové, a k tomu zas i lidé prostní a lak roztomile dětští. Ostatně se nářečí sobě navzájem smějí a posmívají počínajíc školáky z různých podřečních vsí.

Rád bych shrnul, co jsme si až dosud řekli:

Z nářečí do nás vyzařuje jakási magická přitažlivost, neboť jsou pro nás zvukovými (jazykovými) průměty rustikální lidovosti. Vzniká pak magnetický řetěz, jehož články se navzájem zesilují: milujeme nářečí, protože jsou nám akustickým návěštím lidovosti, a interpretujeme lidové projevy nářeční na zcela určitý způsob proto, že mají nářeční jazykovou fixaci. To vede mj. k tomu, že lidová píseň na nás dojmově působí nejen svou estetickou složkou básnickou a další složkou hudební, ale i svou nářeční mluvou; přičemž co do této třetí složky estetické a dojmové docházívá k pozoruhodné diferenciaci: nářeční struktura písní z království na nás nepůsobí tak podmanivě jako nářeční dikce písní moravských. Zmiňuji se jinde o tomto psychoestetickém faktu, který zas jen potvrzuje, co říkám o našem modloslužebníkem tíhnutí k východním končinám národních sídlišť.

/EISNER, Pavel. *Chrám i tvrz*. [1946] 4. vydání. Praha: XYZ, 2025, s. 387, 396–398. /

Způsob, jakým mluvíme doma či mezi svými, je výrazem, a současně tvůrcem atmosféry důvěry. Je dobře, když se někde smíme cítit v bezpečí, bez obav se otevřít a sdílet s druhými. Současně nás ale toto důvěrné otevření činí zranitelnými. V obavách se proto rychle uchýlíme k neutrální mluvě „oficiální“, nasadíme masku občana, tvora obecného. Obojí je třeba. Schopnost přepínat mezi jazyky a rozpoznávat vhodnost způsobu mluvy je znakem naší kulturní a civilizační vyspělosti.

Zakladatelé naší církve chtěli skoncovat s latinou, protože si přáli, aby evangelium přišlo blíž k lidem, k nitru člověka. Nešlo o český nacionalismus. Ale samotnou češtinou jako bohoslužebným jazykem se problém nevyřešil, jak vidíme i na katolické církvi, která na češtinu přešla v roce 1969. Má-li se víra stát důvěrnou součástí nitra člověka, je třeba evangelium přeložit do existenciálního svědectví, ne jen do příslušných lexikálních a syntaktických tvarů. I tehdy ale hraje podstatnou roli umění vhodné promluvy, mluvy, která je věrná – a věrohodná.

vš

Vracíme se ještě jednou ke zmínce, že vyšla řada převodů *Malého prince* do různých českých a moravských nářečí. Knihu autor Antoine de Saint-Exupéry uvedl tímto věnováním. Vpravo převod do hanáčtiny.

Léonu Werthovi

Omlouvám se dětem, že jsem tuto knihu věnoval dospělému člověku. Mám pro své jednání vážný důvod: Ten dospělý člověk je nejlepší přítel, jakého jsem kdy na světě měl. Mám i druhou omluvu: Ten dospělý člověk dokáže pochopit všechno, dokonce i knihy pro děti. Mám ještě třetí omluvu: Ten dospělý člověk bydlí ve Francii, má hlad a je mu zima. Potřebuje utěšit. Kdyby všechny tyto omluvy nestačily, chci tuto knihu věnovat dítěti, kterým tento dospělý kdysi byl. Všichni dospělí byli kdysi dětmi (ale jen málo z nich si na to vzpomíná). Opravuji tedy své věnování:

Léonu Werthovi,
když byl malým chlapcem

Leónu Werthovimô

Omlóvám se dětem, že toť kniho věnójó dospělýmô. Todto konání má tóze závažnó přéčinó: Ten dospělé je můj néveěí přítel, kerýho sem kde na celým šerym světě měl. Mám e dróhó omlóvó: Ten dospělé dokáže pochopit všecko, dokonce e knižko pro děcka. Mám e třetí omlóvó: Ten dospělé člověk je z Francózské zeme, je hladné a je mu tóze zema. Potřebóje otěšit. Dybě všecké této omlóvé nestačelé, chco toť kniho věnovat dítěti, kerém tento dospělé kdese bél. Všeci dospělí bélí kdese děckama (e dež malokeré si na to zpomenó). Opravujó proto svó věnování.

Leónu Werthovimô,
dež bél malém klóčeskem.

Autor Malého prince Antoine Exupéry se se svým nejbližším přítelem Léonem Werthem nikdy nepotkal.
Antoine de Saint-Exupéry psal Malého prince v době války a Léon Werth skutečně žil ve Francii, kde prožíval obtížné válečné období. Kvůli svému židovskému původu se musel skrývat před nacisty a byl spojen s odbojem. Autor mu touto knihou chtěl vyjádřit přátelství, podporu a připomenout mu dětství a naději i v těžké době.
Saint-Exupéryho průzkumný letoun byl sestřelen během průzkumného letu blízko břehů okupované Francie 31. 7. 1944. Jeho tělo se nikdy nenašlo.

Dobrovský v Olomouci

Reformy císaře Josefa II. zasáhly i Olomouc. Rušily se „zbytečné“ kláštery, omezovala moc církve v oblastech, které s náboženstvím nesouvisely. Císař chtěl prosadit do života „svého“ státu víc racionality, ekonomické prosperity, ducha probouzející se nové moderní doby. Osvícenství znamenalo jednoduše řečeno konec tmářství, vpustit do světa víc světla rozumu, vyvléci se z tradic středověku i barokního absolutismu.

Josef II. soudil, že nositelem oživení pronikajícího do celku zpuchřelé katolické církve by měli být faráři, faráři ovšem solidně vzdělaní. A základem obnovy těla církve měly být farnosti. Farnosti četné, blízké prostým lidem.

Proto prosadil vzdělávání duchovních v nově zřízených kněžských seminářích (1783), které měly být financovány státem. Dosud se kněží vzdělávali v různých diecézních seminářích a klášterních školách – s dosti rozmanitým vzdělávacím programem a různou úrovní výsledků. Josefovým záměrem bylo vzdělání sjednotit. A vybavit kněze náležitou kvalifikací pro vyučování náboženství ve školách i pro řádnou pastorační práci s věřícími. Druhým plánem, nevysloveným ovšem, bylo – dostat klérus pod státní kontrolu.

V našich zemích byly zřízeny dva generální semináře, jeden v Praze, druhý v Olomouci, ten měl vzdělávat kněžský dorost pro celou Moravu i to, co zbylo ze Slezska. Církevní hierarchie se pochopitelně bránila. Ztrácela tak přímou možnost rozhodovat o obsahu studia. Studium bylo navrženo jako pětileté, s tím, že šestý rok by se adepti kněžství prakticky připravovali na vedení farností. Ve skutečnosti se tento ambiciózní plán nedařilo naplnit, protože řada studentů nedokázala studium dokončit pro jeho přílišnou náročnost. Přistoupilo se tedy ke zkrácení studia na pouhé čtyři roky. Osvícenci z řad státních úředníků se snažili do studijního plánu prosadit víc přírodovědných oborů, aby kněží byli vzdělaní i v jiných oblastech než jen v teologii, aby mohli konat i cosi jako lidovou osvětu. Což se zdálo být rozumné, protože jak se později ukázalo, faráři na venkově dokázali leckdy zaostalým rolníkům velmi dobře poradit, jak efektivněji hospodařit podle nových vědeckých metod. Důraz se kladl i na výuku jazyků, aby kněz mohl svým farníkům sloužit v jejich rodném jazyce, a dokonce se dbalo i na tělesnou kondici (doba osvícenská obecně pečovala o zdraví populace, zejména kvůli možnosti odvádět brance na vojnu, ale také protože jen od prosperujících obyvatel bylo možno vybírat řádné daně). Nejdůležitějším předmětem byla pastorální teologie, tedy disciplína připravující na praxi duchovenského působení ve farnosti. Ta se nadto vyučovala v němčině, zatímco ostatní „teoretické“ předměty v latině. Němčina byla tehdy vnímána jako ústupek „moderní době“, protože to byl převážně zemský jazyk, jímž se mluvilo v běžném společenském provozu. Vzdělanci klasického střihu ji pokládali za příliš lidovou, pramálo vznešenou. Navíc ve zdejším intelektuálním prostředí působila podezřele, protože v německém jazyce se produkovaly tiskoviny v sousedních protestantských zemích, odkud se pak šířila i odborná protestantská teologická literatura, jež byla na svou dobu kvalitnější než stará katolická.

Olomoucký generální seminář byl zvláštní v tom, že mohl navázat na jezuitskou univerzitu, zavřenou teprve nedávno (1773) při zrušení jezuitského řádu. Ústav ale nakonec sídlil v rovněž zrušeném klášteře premonstrátů v Hradisku u Olomouce. Pozoruhodné bylo, že některé předměty se zde povinně musely vyučovat i v češtině, protože četní studenti pocházeli z česky mluvících krajů, kde potom také měli jako faráři působit. Jen málo učitelů však tehdy dokázalo vyučovat v češtině. Čeština byla v podstatě málem mrtvý, zapomenutý jazyk, který proto, že se příliš nevyužíval, postrádal bohatší slovní zásobu, neměl odbornou vědeckou terminologii. Právě v té době se v hlavách několika vzdělanců zrodila myšlenka znovuvzkříšení češtiny, i do našich zemí postupně vcházelo národní obrození.

Evropou už vanul duch nové doby. Inspirace do našich zemí přicházela ale většinou zprostředkovaně z francouzského a německého protestantského prostředí, což pochopitelně v zkostnatělém rakouském katolicismu působilo nevoli a odpor. Přesto i četní katoličtí duchovní, teologové i církevní představitelé sympatizovali s myšlenkami osvícenství. Intelektuální osvícenství a romantické národní uvědomění jsou svým způsobem protichůdné tendence, ale přesto se vzájemně proplétají, doplňují a v praxi mohou jít i ruku v ruce. Oživení zemských, lidových jazyků probíhalo všude v Evropě. V našich zemích se germanizace prosazovaná osvícenským josefinským státem nemusela jevit nutně negativně. Němčina byla ve veřejném prostoru i státní správě vlastně také mladý jazyk, jazyk občanský, civilní. Čeština, v některých regionech převládající, nevnímala němčinu jako konkurenci, spíše jako inspiraci, aby se sama také náležitě moderně rozvinula. V tom mohli vedle učitelů, úředníků a vojska nejlépe pomoci faráři.

V roce 1787 do vedení olomouckého kněžského semináře nastoupil Josef Dobrovský (1753–1829), všestranný vzdělanec, široce uznávaný filolog, znalec slovanských jazyků. Dobrovský byl jezuita, zrušení jezuitského řádu se ho však příliš nedotklo, protože byl vlastně celý život zaměstnán jako soukromý učitel v pražské šlechtické rodině Nosticů, mohl se tedy věnovat svobodnému bádání. Stal se součástí vlivné skupiny učenců a šlechticů, kteří v našich zemích vytvářeli institucní základy pro budoucí rozvoj vědy. Osvícenství i josefinské reformy Dobrovský nadšeně vítal. Jména jako Jiljí Chládek, Václav Stach, Albert Slavíček, František Martin Pelcl málokdo zná, ačkoli to byli na sklonku 18. století první propagátoři češtiny jako

moderního jazyka. O Dobrovském jako otci národního obrození ale snad víme všichni. Josef Dobrovský se v olomouckém učilišti zajímal o národnostní složení a jazykové vybavení studentů kněžství. Prakticky všichni ovládali němčinu, ale někteří jen jako druhý jazyk vedle své mateřské češtiny. Latina z výuky rychle mizela. V Čechách a na Moravě se v oné době stávalo zřejmým, že nejen faráři a učitelé, ale i úředníci a důstojníci, tedy profese stojící ve službách státu, budou muset alespoň částečně ovládat češtinu, aby mohli náležitě komunikovat s občany, kteří jsou ostatně pro stát všichni stejně důležití. Josef Dobrovský vydatně prosazoval politiku, že faráři by měli provádět něco jako lidovou osvětu, a to v jazyce, který je jejich farníkům vlastní. Proto jeho žáci posléze v Olomouci zřídili Slovanskou knihovnu, aby pak opět o generaci později zde mohlo vzniknout i první Slovanské gymnázium. Dobrovský s některými svými studenty rád hovořil v jejich moravské mateřštině, od jednoho z nich si nechával sestavovat slovníky místních nářečí z okolí Velké Bystřice a Bohuňovic.

Generální kněžské semináře byly bohužel brzy zrušeny, hned jak Josef II. zemřel (1790). Přesto z olomouckého semináře zejména díky působení Josefa Dobrovského, i když krátkému, vzešla řada pozoruhodných absolventů, kteří se zapojili do národního obrození a pomáhali kultivovat češtinu, někteří se ale dostali i do vyšších pater církevních úřadů, kde pak uplatnili pokrokové osvícenské myšlenky i úctu k lidovým jazykům, k čemuž je inspiroval duch olomouckého semináře.

Je to možná paradoxní, že naši první národní buditelé psali a mluvili německy, a to i spisy, jimiž obhajovali češtinu. Teprve druhá generace obroditelů už uměla suverénně mluvit a psát česky a čeština získávala opět úroveň, jakou potřebovala, aby dokázala vyjadřovat plody vysoké kultury a zajišťovat komunikaci odborných vědeckých kruhů. Slavný filolog Josef Dobrovský se za svého krátkého působení v Olomouci seznámil i s prostředím moravských nářečí a zaujala ho i svérázná hanáčtina.

Použité zdroje

HANÁKOVÁ, Petra. Generální seminář v Hradisku u Olomouce a jeho studenti. Příklad centralizačního projektu monarchie. *Cornova. Revue české společnosti pro výzkum 18. století.* 2025, 15 (2), s. 91–111.
TINKOVÁ, Daniela. *Jakobíni v sutaně. Neklidní kněží, strach z revoluce a konec osvícenství na Moravě.* Praha: Argo, 2011.
TINKOVÁ, Daniela. *Osvícenství v českých zemích I. Formování moderního státu (1740–1792).* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2022.
TINKOVÁ, Daniela. *Osvícenství v českých zemích II. Formování veřejnosti a informační revoluce (1740–1792).* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2024.

vš

Farář Rostislav Valušek nám poslal hanácký Otčenáš:

Otčenáš náš, keré si na nebesách,
posvěť se jméno Tvoje.
Přiď království Tvoje.
Buď vôla Tvoja jak na nebi, tak aj na zemi.
Chléb náš vezdejší daj nám dneskaj.
A odpusť nám naše viny,
jak aj my odpóšťáme našim vinníkóm.
A neuvóď nás do pokušení,
ale zbav nás od zlýho.

Amen

Nářeční mapy i autentické zvukové nahrávky na nové výstavě

Pidravý, bohdál, hafera… Nejen tato slova už málokdo zná nebo používá. Mizejícím dialektům na území Čech a Moravy se věnuje výstava *Kriticky ohrožené jevy našich nářečí* v Galerii Věda a umění Akademie věd ČR na pražské Národní třídě. Představuje bohatství a rozmanitost dialektů, upozorňuje na jejich postupný ústup a přibližuje výsledky výzkumu. Výstava se koná u příležitosti 80. výročí založení Ústavu pro jazyk český AV ČR a je přístupná zdarma.

Rozumíte řeči svých prarodičů, přátel či známých z jiných koutů naší země, mluví-li nářečím? A rozumějí oni vám? – ptají se autoři výstavy *Kriticky ohrožené jevy našich nářečí*. Multimediální expozice návštěvníkům nabízí nářeční mapy, autentické zvukové nahrávky z různých období i interaktivní prvky, které ukazují, jak se jazyk v průběhu desetiletí proměňuje. Jedním z prvků je ozvučená mapa s archivními i novějšími záznamy, jež dokumentují dynamiku vývoje nářečí během posledních padesáti let.

„Nářečí nejsou jen zvláštností minulosti, ale důležitou součástí kulturního dědictví i regionální identity. Pokud je systematicky nezaznamenáme dnes, ztratíme nenahraditelné svědectví o způsobu života i myšlení předchozích generací. Moderní technologie nám dnes umožňují zachytit jejich podobu přesněji než kdykoli dříve,“ říká Martina Ireinová z Ústavu pro jazyk český AV ČR.

Zapojte se také do výzkumu

Součástí výstavy je nejen dlouhodobý, ale také aktuální výzkum mapování nářečí, kterým se zabývá dialektologické oddělení Ústavu pro jazyk český AV ČR v Brně a do něhož se prostřednictvím webu mapovaninareci.cz zapojilo již více než 6 000 respondentů. Výzkum kombinuje terénní šetření s online dotazníkem a jeho cílem je vytvořit co nejpřesnější současné mapy nářečních jevů. Odborníci vítají další zájemce – čím více odpovědí získají, tím přesněji mohou zachytit aktuální stav českých nářečí.

Ústav pro jazyk český AV ČR byl založen 6. února 1946 a vznikl přeměnou z Kanceláře Slovníku jazyka českého, zřízené v roce 1911.

Výstava *Kriticky ohrožené jevy našich nářečí* se konala od 4. března do 15. června 2026.

Zemská hranice

Slezsko je geograficky, politicky, kulturně umělý konstrukt. Nazývala se tak oblast postupně osídlovaná různými etniky, ovládaná různými panovníky a zahrnovaná do měnících se státních útvarů. Je otázka, má-li něco jednotícího, tedy svou identitu. Kdysi byla jednotlivá slezská území součástí přemyslovského a lucemburského státu, českého království. Země Koruny české podle plánu Karla IV. nebyly jednolitým a soudržným celkem. Za vlády Habsburků pak byly tradiční české země propojeny s rakouskými habsburskými državami. Území habsburské monarchie se poté ustavičně proměňovalo a postupně zmenšovalo. Jediné, co zůstalo vcelku, bylo Karlem IV. dědičně zabezpečené spojení Čech a Moravy. Ještě v 18. století bylo součástí habsburské monarchie Slezsko, ohromné území na sever od Čech a Moravy, s hlavním městem, jemuž se říkalo Vratislav, Breslau nebo Wroclaw. Jakmile nastoupila na rakouský trůn osmnáctiletá Marie Terezie (1740), využil toho pruský král Fridrich II. a vpadl do Slezska, jež si po vítězném boji přivlastnil. Rakousku zůstaly jen dvě malé části – Opavsko a Těšínsko, jež se nad soutokem Odry a Olzy nepatrně dotýkaly. Rakouská monarchie tak přišla o obrovské území, jež bylo velmi bohaté, mělo prosperující zemědělství, zásoby nerostných surovin, a hlavně potenciál pro počínající průmyslový rozmach. Takzvané Rakouské Slezsko, tedy to, co zbylo z někdejšího knížectví opavského a knížectví těšínského, bylo sice samostatným správním útvarem státu, ale bez náležitého historického ukotvení a jednotící kulturně politické identity obyvatelstva. S podobnými rozpaky z nejisté identity nakládala s tímto regionem i nově vzniklá Československá republika po roce 1918. Dvěma enklávám na severu Moravy se sice říkalo Slezsko, ale s původním Slezskem měly málo společného a k sobě navzájem je fakticky nic moc nepoutalo. Toto státoprávní rozčlenění přešlo i do naší nové České republiky. V obou regionech nadto žije úplně nové obyvatelstvo, promíchané po odsunu Němců v roce 1945 a proměněné zaměstnaností v důlním a hutním průmyslu. Je vůbec nějaké Slezsko? Cítí se někteří lidé jako Slezané? A záleží na tom vůbec ještě?

Některé pozůstatky po nešťastné ztrátě Slezska za Marie Terezie přitom najdeme v krajině a lokalitách dodnes. Jsou to například nově rozvržené a za státní peníze budované císařské silnice. Evropa byla přinucena v 18. století, v osvícenském věku, budovat kvalitní komunikace. Paradoxně jsme se tak tehdy učili to, co už kdysi dávno uměli Římané. Budovat silnice štětováním z různých vrstev kamenů, zajistit je odvodňovacími strouhami, patníky i stromořadím, a hlavně budovat je pokud možno přímo, ne klikatě jako ve středověku, což znamenalo budovat mosty, náspy, terénní zářezy. Tato silniční síť nám mnohdy slouží dodnes, s lepším asfaltovým povrchem ovšem. Stromořadí se sice obnovují, ale historické patníky se ještě leckde najdou. Podél císařských silnic se budovaly poštovní úřady

a také v rozumných vzdálenostech zájezdní hostince s přepřahací stanicí. I ty někdy existují dodnes, místo stájí je ovšem parkoviště.

Někde jsou hranice Slezska dány viditelně, tokem řeky nebo státní hranicí. Jindy musely být nově vytyčeny při vytváření vojenských map a plánů správních obvodů. V Ostravě je například tradiční území Moravy onen k severu se zužující trojúhelník mezi Odrou a Ostravicí až k soutoku pro vrchem Landek. Na východ je tradiční území Těšínska, tedy těšínského Slezska. Na západ už příslušnost k Opavě není tak zřejmá, protože je porušena velmi komplikovanými osudy Hlučínska. Na pravém břehu Ostravice směrem na jih máme Lašsko, svérázný region Slezska. Podél Odry směrem na jih, po obou březích, se rozprostírá oblast zvaná Kravařsko. I to je velmi specifický region, i když s méně vyhraněnou identitou. Městečka jako Fulnek či Bílovec byla kdysi významnými centry regionu, dnes jsou pokládána spíše za periferii Ostravska.

Fulnecko bývalo součástí Opavského knížectví, jemuž vládli Přemyslovci, Lucemburkové, Žerotínové a nakonec Lichtenštejnové. Shodou historických okolností ale hranice mezi Slezskem a Moravou vedla přímo středem města Fulnek. Poté co Marie Terezie prohrála Slezsko, byly vytyčeny nové hranice zemských správních útvarů. Bylo to sice v rámci jednoho státu, ale výběr daní a cel se v některých regionech mohl lišit, a proto vznikaly hraniční přechody a celnice. Pozůstatky zdi rozdělující od 18. století Fulnek na slezskou a moravskou část jsou ve městě patrné dodnes.

Ačkoli ve Fulneku po roce 1945 žije zcela jiné obyvatelstvo než dřív, najdou se nadšenci, kteří oživují historickou paměť a vyznačí turisticky zajímavé trasy. Na jedné z nich instalovali repliku dobové celnice i s figurínou typického úředníka 18. století.

Dnes naštěstí uvnitř naší země nemusíme řešit hraniční přechody ani cla, dokonce ani ve většině zemí, s nimiž sdílíme společnou evropskou identitu.

Otázky, které jsme tímto příběhem chtěli nastolit, se týkají tématu, jež bylo obsahem i minulého čísla našeho časopisu (*Setkávání*, březen 2026): Olomoucká diecéze naší církve zahrnuje oblasti se specifickými tradicemi a identitami. Naše církev vznikla z modernistického hnutí katolických kněží, chtěla být programově moderní, tedy univerzální, ale současně i národní, tedy lokální. Rozdíly mezi jednotlivými regiony jsou dodnes patrné například v místních nářečích, částečně třeba v architektuře běžných obydlí, trošku v kuchařských receptech a stravovacích zvyklostech, a možná i v mentalitě. Nejsou tak zásadní, aby rozdělovaly. Ale jejich necitlivé ignorování by mohlo vést k jistému uzavření se před domněle jiným, cizím. Je to pro nás výzva, abychom zpytovali svou identitu kulturní, národní, jazykovou, politickou, protože i ta se projeví v naší profilaci náboženské.

Rýsujeme mezi lidmi dělicí čáry? Stavíme si obranné zdi, za nimiž si hýčkáme své „vlastnictví“, „vlastenectví“, tedy egocentrismus, lokálpatriotismus?

vš

Střed světa

Brušperk je malé, malebné městečko mezi Ostravou, Frýdkem-Místkem a Novým Jičínem. Domy s podloubím na náměstí svědčí o hrdosti občanů, kteří postavení svého města jako významného centra regionu dávali okázale najevo. Město bylo založeno ve 13. století podnikavým olomouckým biskupem Brunem. Středověká města byla důležitými středisky obchodu a řemesel, administrativy i vzdělávání, umění a duchovní kultury. Brušperk je zhruba uprostřed oblasti, jíž se říká Lašsko. Etnografie a kulturní antropologie umí rozlišit v místních nářečích, krojích, vyprávěních a zvycích znaky, na nichž lidé zakládají svou identitu i kolektivní soudržnost. Brušperku se někdy přezdívá Lašský Betlém. To se ale říká i o nedalekém Štramberku. Podobná městečka svůj někdejší hospodářský význam ztratila

nástupem průmyslové revoluce v 19. století. Malebnost jim ale zůstala. Jejich kouzlo pak objevují malíři a opěvují básníci a spisovatelé. V Brušperku se narodil významný regionální spisovatel Vojtěch Martínek, spojovaný ovšem už spíše s hornickou Ostravou. Lašsko si zamiloval i Leoš Janáček či Petr Bezruč. Nadšenci, jako byl třeba Jožа Vochala, místní folklór studují, propagují, zakládají knihovny, muzea – a tak i díky nim máme dodnes povědomí o tom, co kdysi spojovalo lidi žijící po generace na jednom místě. 19. a 20. století svými turbulencemi promíchalo obyvatelstvo, změnilo hospodářské prostředí i krajinu, takže městečka jako Brušperk, Štramberk či Fulnek nebo Bílovec přišla o své někdejší postavení. Brušperk si však špetku své hrdosti uchovává v paměti. Místní legenda vypráví, že právě v Brušperku vychází na povrch zemská osa. Kdekdo si myslí, že kolem něj se točí svět. Chvilku je to roztomilé, ale jako egocentrismus už komičnost začíná být tragická. Pověst o Brušperku jako středu světa se zřejmě přelila do rivality se sousední obcí Fryčovice. I to může být úsměvný folklór, jak se chlapi v hospodě popichují, jak místní fotbalové kluby zápasí, jako by šlo o světový pohár, školáci se trochu posmívají, trochu šikanují. Ukazuje to ale, že identita je pro lidi stále důležitá, i když už třeba není spojená s tradičními řemesly, kroji, tanci, zpěvy.

Jeden brušperský recesista umístil na své pole zemskou osu. Vtipné – ale nepravdivé. Osa zeměkoule přece, jak každý ví, vychází na povrch uprostřed brušperského náměstí.

vš

Výstavy

Až do sto dvaceti let

Je název výstavy a knihy Jindřicha Buxbauma a Daniela Soukupa (vydala Grada Publishing Praha, 2025), která dokumentuje příběhy a portréty stoletých, kteří přežili holokaust. Tuto výstavu jsme shlédli jedno červencové odpoledne na Festivalu židovské kultury v Holešově HA MAKOM 2026. Byla jsem hluboce zasažena a nadšená tímto festivalem i výstavou. Festival židovské kultury v Holešově stojí za návštěvu. Odhaluje velmi důležité skryté impulsy historie naší země, historie tří generací lidí, kteří prožili peklo pochodů smrti či se ocitli za ostnatými dráty komunistické společnosti, a snažili se vše přežít se ctí.

Prohlédli jsme si (spolu s manželem a kamarádkou) interiér staré židovské synagogy v Holešově, zúčastnili jsme se přednášky o židovských svátcích s ochutnávkou tradičních židovských jídel. Prohlédli výstavu „Až do sto dvaceti let“ na zámku. A toto zajímavé odpoledne jsme zakončili židovskou večeří. Tradiční židovské jídla byla nabízena ve dvou restauracích a cukrárně ve městě.

Doporučuji tento festival, který se koná každý rok v červencových dnech v Holešově.

Alena Milová

Tři výstavy

Na Slezskoostravském hradě byla výstava obrazů **Viléma Wünscheho** (1900–1984) nazvaná **Ze života horníkova**. Sociální tematika hornictví byla pro Wünscheho typická, sám ostatně z havířského prostředí pocházel. Je proto pokládán za významného regionálního malíře. Komunistický režim si ho chtěl přivlastňovat jako představitele socialistického realismu. Wünsche ale jako malíř zůstal věrný prostému lidu, ne politické ideologii. Jeho obrazy jsou poctou těžké a nebezpečné robotě, ale i chlapské soudržnosti. Vilém Wünsche byl spřízněn s rodinou faráře Maxmiliána Grosse, a proto pro Husův sbor v Petřvaldě u Karviné, kde farář Gross působil, namaloval velký „oltářní" obraz Kristus mezi havíři. Obraz je nyní umístěn v Husově sboru v Litovli. Výstava skončila 30. srpna.

V ostravském centru MAPPA (Městský ateliér prostorového plánování a architektury) na Nádražní ulici je aktuálně k vidění malá přehlídka prací architekta **Marka Štěpána** nazvaná **Svatostánky a obýváky**. Marek Štěpán je známý architekt moderních kostelů a kaplí. Jako rodák z Frýdku-Místku (* 1967) má vztah k regionu severní Moravy, výčet jeho zdejších prací čítá 50 položek, i když ne všechny návrhy byly realizovány. Ateliér Štěpán sídlí v Brně a vedle jeho manželky Vandy v něm působí i další architekti. Marek Štěpán na Fakultě stavební VUT v Brně vede Laboratoř sakrálního prostoru. Mezi jeho nejznámější díla patří kostel sv. Ducha v Ostravě-Zábřehu. Církevní stavby Marka Štěpána jsou vždy moderní, ale nepřekrývají formálními výboji spirituální charakter budovy. Podílel se na úpravách interiérů starého kostela sv. Václava v Ostravě i dřevěného kostela v Hrabové, který byl obnoven poté, co vyhořel. Zabývá se ale i navrhováním smutečních síní, komunitních center, objektů veřejného prostoru i soukromých rezidencí. Výstava je prostorově skromná, omezuje se jen na přehled, důkladnější vhled do tvorby Marka Štěpána poskytuje výpravná publikace *Sakral 1991–2021* (Vutium, 2025). Výstava potrvá do 10. 10. 2026, a na stránkách centra MAPPA bude aktuálně oznámeno, že v jednom z říjnových dnů bude osobně přítomen Marek Štěpán a provede zájemce právě podle jeho návrhu budovanou kaplí v katedrále Božského Spasitele.

Na radnici v Ostravě – Porubě mají Galerii na schodech. Nyní je tam výstava **U kapličky – Barvy kraje**.

Jsou tu obrázky žáků několika Základních uměleckých škol z regionu, kteří se spolu se svými učiteli zúčastnili plenéru, tedy malování přímo v terénu. Ústředním bodem se stala kaplička v lokalitě Františkov v Horních Životicích mezi Opavou a Bruntálem. Cílem ale nebylo namalovat kapličku. Koncept měl více perspektiv – šlo jednak o krajinu, atmosféru místa, ale také o historii a zdejší folklórní tradice. Práce dětí pak byly vystaveny v Kulturním domě v Horních Životicích a nyní jsou prezentovány v Ostravě. Na vernisáž přišli nejen žáci, jejich rodiče a pedagogové, ale i představitelé obce, lidé ze sousedství a širší veřejnost.

Kaplička vznikla někdy v polovině 19. století. Z uměleckého a památkového hlediska není zvlášť cenná. Teprve v roce 1924 ji místní lidé vybavili zvonem, který byl ale za války zrekvírován. Po odsunu německy mluvícího obyvatelstva v roce 1946 začala chátrat, noví usedlíci z ní udělali sklad, dokonce kurník. Nynější majitelé pozemku ji v roce 2022 nechali opravit a s přispěním veřejné sbírky byla pěkně zrestaurována a od roku 2025 opět slouží kolemjdoucím k tichému zastavení a modlitbě.

Příběh kapličky se tak stává kondenzačním jádrem barvitých dějů a složitých souvislostí regionu. Je dobře, že nejen děti, ale i učitelé, rodiče, úředníci i místní veřejnost si najdou čas k zastavení a zamyšlení, k vzdání pocty pestrému předivu vztahů, jež nás udržují pohromadě a ukotvují nás v místě.

Výstava v Galerii na schodech potrvá do 17. 9. 2026.

vš

Podzimní festival duchovní hudby se koná v Olomouci od 20. 9. do 17. 10. 2026. Zazní hudba klasických i současných skladatelů, ale také projekty propojující středověk s modernou. Podrobnosti na: www.podzimni-festival.cz

Svatováclavský hudební festival. Koncerty se konají v různých městech ostravského regionu, často v kostelích různých církví, včetně našich Husových sborů, a dokonce i na velmi neobvyklých místech, jako je muzeum nákladních automobilů Tatra. Detaily na: shf.cz

Muzeum umění Olomouc chystá výstavu *Posvátné umění v době komerce*. Vernisáž 22. 10. 2026. Výstava potrvá do 14. 3. 2027. Netýká se jen římskokatolické církve. V anotaci je uvedeno, že zahrnuty jsou i artefakty z Českobratrské církve evangelické, Církve československé husitské a Církve bratrské.

Na přední straně obálky
Pieter Claesz (1597–1660): Zátiší s ovocem, olej na plátně, 1644 (Muzeum v Budapešti).
Zátiší s jídlem se stala oblíbeným žánrem nizozemského malířství 17. století. Zatímco v katolických částech Evropy dominovalo rozevláté baroko, v kalvínském Nizozemsku se puritánská askeze výtvarně projevila v důrazu na přísný kompoziční řád obrazu, v soustředění pozornosti na maličkosti, a často i na kázání o pomíjivosti světských statků, což malíř znázornil třeba převrženou sklenicí.
Díkůvzdání za úrodu, dožínky, vinobraní se vždy slaví jak ve vesnické komunitě, tak i s příslušnou nábožnou formou v kostele. Víme, jak husité a později i kalvinisté ve svatém zápalu ničili příliš honosnou výzdobu chrámů, obávali se, že sochy a obrazy jsou pozůstatkem pohanství. Ano, i to ovoce a zelenina u oltáře může zavánět nějakým ctěním země a přírody. Ale na druhé straně zbožný člověk cítí vděčnost Bohu za požehnání, jehož se mu dostává třeba i skrze úrodu, dokonce i když byla toho roku skromnější. Tradice díkůvzdání za úrodu se rozvinula i v evangelických církvích, a i v našich sborech ji někdy vídáme.

Petr Klimovič z náboženské obce Ostrava – Zábřeh je profesionální voják. Spolu se sdružením legionářů připomíná, že při vzniku republiky, naší církve i této náboženské obce sehráli důležitou roli právě legionáři. Jako voják rád zdůrazňuje také vojenskou tradici husitství. Víme, že náboženský fanatismus s sebou nese hubení a ničení, od toho se distancujeme. Ale Žižkovo válečnické umění se dodnes vyučuje na všech vojenských školách ve světě. Petr Klimovič nezapomíná ani na naše novodobé válečné veterány a husitské tradice jim připomíná třeba symbolickými pavézami. Meč a pavéza je ostatně významný biblický symbol víry.

Den válečných veteránů připadá na 11. listopadu.

Husův sbor CČSH v Litovli
vyhlašuje
POTRAVINOVOU SBÍRKU
u příležitosti díkůvzdání za úrodu.

Sbírka bude probíhat na faře od 1.8. do 4. 10. 2026.
Přinášet můžete trvanlivé potraviny např. mouku, rýži, cukr, mléko, konzervy, dětskou výživu, ale i finanční hotovost.
Stejně jako v předešlých letech bude sbírka předána pracovníkům Potravinové banky v Olomouci.
Děkujeme vám předem za každý dar.

Kontaktní osoba: Alenka Macková 778747507

PŘIJMĚTE POZVÁNÍ NA

ADVENTNÍ BOHOSLUŽBU

v Husově sboru Církve československé husitské
v Ostravě–Mariánských Horách

PŘÍMÝ PŘENOS ČESKÉ TELEVIZE

ČT2

neděle 29. 11. 2026 v 10:00 hodin

Slouží: Tomáš Chytil, biskup olomoucké diecéze CČSH
Markéta Sikorová, farářka NO CČSH Ostrava – Mariánské Hory
Pavel Král, varhany

Účinkují: sbory ProRadost a Březinka

ulice Kremličkova 7, 709 00 Ostrava–Mariánské Hory